

Ян Матеюко, «Конституція 3 травня». Public domain

Patroni 2021 roku w Polsce

Патрони 2021 року в Польщі

Zgodnie z uchwałami polskiego Senatu i Sejmu patronami roku w Polsce będą kardynał Stefan Wyszyński oraz pisarze Cyprian Kamil Norwid, Stanisław Lem, Krzysztof Kamil Baczyński i Tadeusz Różewicz. Rok 2021 będzie także poświęcony polskiej tradycji konstytucyjnej, powstaniom śląskim i pracownikom ochrony zdrowia.

Кардинал Стефан Wyszyński (1901–1981), hierarcha Kościoła katolickiego, przeszedł do polskiej historii jako Prymas Tysiąclecia. To właśnie on kierował Kościołem w Polsce podczas II wojny światowej, w trudnych latach reżimu stalinowskiego, a następnie komunistycznego. Oprócz wiary w Boga i wartości chrześcijańskich, dla Wyszyńskiego był szczególnie ważny sam człowiek i jego prawa, których otwarcie bronił. W rezultacie niezłomny kardynał został na kilka lat pozbawiony wolności, a Służba Bezpieczeństwa śledziła każdy krok hierarchy aż do jego śmierci. Mimo to kardynał Wyszyński zawsze pozostawał obrońcą wolności i nauczycielem moralności swoich rodaków. Najtrafniej o jego życiu i postudze powiedział zaraz po swoim wyborze na papieża inny wielki Polak, święty Jan Paweł II: «Nie byłoby na Stolicy Piotrowej tego Papieża Polaka (...), gdyby nie było Twojej wiary niecofającej się przed więzieniem i cierpieniem, Twojej heroicznej nadziei, Twojego zawierzenia bez reszty Matce Kościoła, gdyby

nie było Jasnej Góry i tego całego okresu dziejów Kościoła w Ojczyźnie naszej, który jest związany z Twoimi biskupim i prymasowskim posługiwaniem».

W 2021 r. przypada 200. rocznica urodzin **Cypriana Kamila Norwida** (1821–1883) – poety, prozaika, dramaturga, malarza i rzeźbiarza. W swojej twórczości Norwid był często nowatorem, dużo eksperymentował, przez to nie zawsze był rozumiany w czasie, w którym tworzył. Za życia tego wszechstronnego artysty została opublikowana niewielka część jego pisarskiego dorobku, a prawdziwe uznanie przyszło dopiero po śmierci. «Twórczy wkład Norwida w nowoczesną polską literaturę, a szerzej w polską kulturę, jest ogromny, na wielu polach decydujący. W uznaniu zasług dla polskiej sztuki, dla polskiego życia umysłowego i polskiej kultury, w dwustulecie jego urodzin, Sejm Rzeczypospolitej ogłasza rok 2021 Rokiem Cypriana Norwida» – głosi tekst uchwały Sejmu.

Zгідно з рішеннями Сенату і Сейму покровителями року в Польщі будуть кардинал Стефан Вишинський, письменники Ципріан-Каміль Норвід, Станіслав Лем, Кшиштоф-Каміль Бачинський і Тадеуш Ружевиц. 2021-й буде роком польської конституційної традиції, Сілезьких повстань і працівників охорони здоров'я.

Кардинал Стефан Вишинський (1901–1981 рр.), достойник Римокатолицької Церкви, увійшов у польську історію як Примас тисячоліття. Йому випало керувати Церквою в роки Другої світової війни, нелегкі роки повоєнного сталінізму і подальші часи репресій комуністичного режиму. Крім віри в Бога та християнських цінностей, особливо важливими для Вишинського були людина та її права, які він відкрито відстоював. Через це незламний кардинал на кілька років був позбавлений волі, а спецслужби стежили за кожним кроком ієрарха аж до самої смерті. Попри це кардинал Вишинський завжди залишався захисником свободи і вчителем моральності своїх співвітчизників. Найкраще про його життя і служіння сказав одразу після свого обрання Папою інший великий поляк, Святий Іоанн Павло II: «Не було би на Петровому престолі цього Папи-поляка (...), якби не було твоєї віри, яка не відступила перед в'язницею і стражданнями, твоєї героїчної

надії, твоєї відданості без останку Матері Церкви, якби не було Ясної Гори і того всього періоду історії Церкви в нашій Батьківщині, який пов'язаний із твоїм єпископським і примасівським служіннями».

У 2021 р. минає 200 років від дня народження **Ципріана-Каміля Норвіда** (1821–1883 рр.) – поета, прозаїка, драматурга, художника і скульптора. У своїх творах Норвід часто був новатором, експериментував, через що його не завжди розуміли сучасники. За життя була опублікована незначна частина письменницького доробку багатогранного митця, визнання до нього прийшло вже після смерті. «Творчий вклад Норвіда в сучасну польську літературу, і ширше в польську культуру, величезний, а в багатьох сферах визначальний. Визнаючи заслуги перед польським мистецтвом, польським інтелектуальним життям і польською культурою, у двохсотріччя його народження Сенат Республіки Польща оголошує 2021-й Роком

Плоцькі харцери привезли подарунки місцевим полякам
Harcerze z Płocka przywieźli paczki dla rodaków

сторінка 3

Із Миколою Загоруйком я провів багато розмов
Z Mikołajem Zahorujką przeprowadziłem wiele rozmów

сторінка 4

«Caritas-Spes» допомагає нужденним
«Caritas-Spes» pomaga potrzebującym

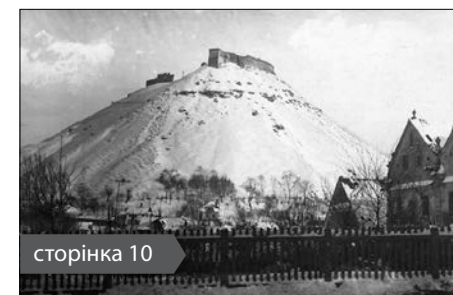
сторінка 8

Генеральний консул зустрівся з тернопільськими поляками
Konsul Generalny spotkał się z tarnopolskimi Polakami

сторінка 9

Волинські стрільці вміли весело святкувати
Wołyńscy strzelcy potrafili wesoło się bawić

сторінка 10

Писарз **Stanisław Lem** (1921–2006) jest prawdopodobnie najwybitniejszym przedstawicielem polskiej fantastyki i jednym z najpoczytniejszych autorów science fiction na świecie. Dzieła Lema zostały przetłumaczone na ponad czterdzieści języków, a ogólny nakład wydanych książek zbliża się do 40 milionów egzemplarzy. Jego «Solaris», «Golem XIV», cykle «Cyberiada», «Bajki robotów», przygody Ijona Tichego, pilota Pirxa były i są uwielbiane przez kolejne pokolenia czytelników. Miłośników twórczości Lema nie brakuje również na Ukrainie, a 100. rocznica jego urodzin to także ważna data dla Lwowa, w którym pisarz się urodził, studiował i spędził młode lata. Fantastyka Lema nie traci na aktualności, ponieważ jego utwory opowiadają nie tyle o cywilizacjach pozaziemskich, rozwoju technologicznym, kosmicznych przygodach itp., ile o tym, co najbardziej interesuje człowieka – o nim samym.

Krzysztof Kamil Baczyński (1921–1944) przeżył krótkie, ale intensywne życie. Swój pierwszy tomik wierszy «Zamknięty echem» opublikował latem 1940 r., już w okresie okupacji niemieckiej. W sumie Baczyński ogłosił w latach wojny cztery zbiory poezji. Najwyraźniej nie tylko wojna miała wpływ na to, że młody talent tak szybko osiągnął dojrzałość poetycką – Baczyński uważany jest za jednego z największych poetów czasów okupacji. Pisarz poległ na początku sierpnia 1944 r. w powstaniu warszawskim, o niecały miesiąc przeżyła go jego żona Barbara Drapczyńska, która też zginęła w powstaniu. Przetwały jednak prawie wszystkie utwory poety, a to ponad 500 wierszy, kilka poematów i około dwudziestu opowiadań. W 2018 r. postanowieniem Prezydenta RP Andrzeja Dudy Krzysztof Kamil Baczyński został pośmiertnie odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

W 2021 r. Polacy uhonorują także **Tadeusza Różewicza** (1921–2014), wybitnego polskiego poety, dramaturga, prozaika, tłumacza i scenarzystę. Szczyt swojej twórczości literackiej Różewicz osiągnął w powojennych latach komunistycznych, lecz nie uległ pokusie służby reżimowi, a utworzył sobie własną drogę w sztuce. Po udanej karierze poetyckiej Różewicz stał się de facto twórcą teatru absurdu w polskiej literaturze, a także scenarzystą dziewięciu filmów. Uchwała Senatu mówi: «Filozoficzna i egzystencjalna głębia obecna w twórczości Różewicza ma

charakter uniwersalny, dzięki czemu nie tylko trafia do odbiorców z całego świata, ale jeszcze długo będzie oddziaływać na współczesną literaturę polską».

Oprócz wybitnych osobistości, w 2021 r. zostaną uczczone również rocznice ważnych wydarzeń dla polskiej historii. To przede wszystkim **230. rocznica Konstytucji 3 Maja** i **100. rocznica Konstytucji Marcowej**. Uchwalona w 1791 r. ustawa uważana jest za pierwszą w Europie i drugą na świecie, po amerykańskiej, konstytucję w nowoczesnym rozumieniu tego słowa. «Obie konstytucje wyrastają z republikańskiej tradycji życia publicznego traktującej państwo jako dobro wspólne, a prawo jako reguły chroniące wolność obywateli przed arbitralnością władzy. Powinniśmy pamiętać o konstytucjach, które były wyrazem troski naszych przodków o dobro Rzeczypospolitej, rozwój praw jednostki i stanowiły pozytywny wkład w europejskie dziedzictwo prawne» – czytamy w tekście uchwały Senatu.

W latach 1919–1921 na Śląsku miały miejsce trzy zrywy narodowe, w których oddało życie kilka tysięcy Polaków. Przyczyniły się do tego, że po sześciu wiekach fragment Górnego Śląska stał się z powrotem częścią Państwa Polskiego. W hołdzie powstańcom, ich patriotyzmowi i ofiarności izba wyższa polskiego parlamentu ustanowiła rok 2021 **Rokiem Powstań Śląskich**.

Miniony rok przeszedł do historii jako rok pandemii koronawirusa. Na pierwszej linii walki z groźną chorobą znaleźli się pracownicy służby zdrowia. Lekarze, pielęgniarki i ratownicy, często narażając na niebezpieczeństwo własne zdrowie i życie, z ofiarnością ratowali pacjentów. Dzięki ich pracy ocalono tysiące istnień ludzkich. «Senat Rzeczypospolitej Polskiej, ustanawiając rok 2021 **Rokiem Pracowników Ochrony Zdrowia**, oddaje im hołd oraz wyraża szacunek i uznanie dla ich wielkiej pracy» – głosi uchwała.

Anatol OLICh

Na zdjęciach: 1. Cyprian Kamil Norwid. Public domain. 2. Kardynał Stefan Wyszyński. Public domain. 3. Tadeusz Różewicz. Autor: Michał Kobylński, CC BY-SA 2.5. 4. Stanisław Lem. Public domain. 5. Grób Krzysztofa Kamila Baczyńskiego i Barbary Baczyńskiej na warszawskim Cmentarzu Wojskowym na Powązkach. Autor: Cezary Piwowarski, CC BY-SA 4.0.

str. 1

Cypriana Norwida», – йдеться в тексті ухвали Сейму.

Письменник **Stanisław Lem** (1921–2006 рр.) – мабуть, найвидатніший представник польської фантастики і один із найпопулярніших авторів наукової фантастики у світі. Твори Лема перекладені більш ніж 40 мовами, а загальний тираж виданих книг впевнено прямує до позначки в 40 млн екземплярів. Його «Солярісом», «Голомом XIV», циклами «Кіберіада», «Казки роботів», пригодами Йона Тихого, pilota Піркса зачитувалися і зачитуються цілі покоління читачів. В Україні шанувальників творчості Лема теж не бракує, а сота річниця від дня його народження – знаменна дата також для Львова, в якому народився, навчався та провів молоді роки письменник. Фантастика Лема не втрачає своєї актуальності, адже його твори розповідають не так про позаземні цивілізації, розвиток технологій, космічні пригоди і тому подібне, як про те, що найбільше хвилює людину, – про неї саму.

Кшиштоф-Каміль Бачинський (1921–1944 рр.) прожив недовге, але яскраве життя. Свою першу поетичну збірку «Замкнений відлунням» він видав влітку 1940 р., вже під німецькою окупацією. Всього у Бачинського за воєнні роки вийшли чотири збірки. Мабуть, війна була не останньою причиною того, що молодий талант швидко досягнув поетичної зрілості – його визнають одним із найвидатніших поетів часів окупації. Бачинський загинув на початку серпня 1944 р. під час Варшавського повстання, на неповний місяць пережила поета його дружина Барбара Драпчинська, яка теж загинула на повстанні. Проте збереглися майже всі твори поета, а це понад 500 віршів, кільканадцять поем і два десятки оповідань. У 2018 р. Кшиштофа Бачинського указом президента РП Анджея Дуди посмертно нагородили Командорським хрестом Ордена відродження Польщі.

У 2021 р. поляки вшануватимуть теж **Тадеуша Ружевича** (1921–2014 рр.), видатного польського поета, драматурга, прозаїка, перекладача і сценариста. Його творчий розквіт припав на післявоєнні роки комуністичного режиму, проте автор не піддався спокусі ситого і спокійного служіння режимові, а торував власні шляхи в мистецтві. Після вдалої поетичної кар'єри Ружевич став фактично засновником театру абсурду в польській літературі, а також автором сценаріїв дев'яти фільмів. В ухвалі Сейму

вказано: «Філософська та екзистенційна глибина, якою відзначається творчість Ружевича, має універсальний характер, завдяки чому не лише зацікавлює аудиторію зі всього світу, але ще довго впливатиме на сучасну польську літературу».

Крім видатних особистостей, у 2021 р. відзначатимуть річницю віхових для Польщі подій. Це насамперед **230-та річниця Конституції 3-го травня** і **сота річниця березневої Конституції**. Ухвалений у 1791 р. основний закон вважається першою в Європі і другою у світі, після американської, конституцією в сучасному розумінні. «Обидві конституції виростають із республіканської традиції громадського життя, яке трактує державу як спільне благо, а право – як принципи, що захищають свободу громадян від втручання влади. Ми повинні пам'ятати про конституції, які були вираженням турботи наших предків про благо Республіки Польща, розвиток прав особистості і становили позитивний вклад у європейську правну спадщину», – наголошено в ухвалі Сенату.

Упродовж 1919–1921 рр. у Сілезії відбулися три національних повстання, в яких віддали життя кілька тисяч поляків. В їх результаті до складу польської держави після шести століть залежності від Чехії та Німеччини відійшла частина Сілезії. На знак вшанування повстанців, їхнього патріотизму і самопожертви верхня палата польського парламенту встановила 2021-й **Рок Сілезьких повстань**.

Минулий рік увійшов в історію як рік світової пандемії коронавірусу. На першій лінії боротьби з небезпечним недугом опинилися працівники охорони здоров'я. Лікарі, медсестри і парамедики, часто наражаючи на небезпеку власні життя і здоров'я, самовіддано рятували пацієнтів. Завдяки їхньому безперебійному героїчному служінню вдалося врятувати тисячі життів. «Сенат Республіки Польща, встановлюючи 2021-й **Рок працівників охорони здоров'я**, віддає їм шану та висловлює повагу і вдячність за їхню велику працю», – підкреслено в ухвалі.

Анатолій ОЛІХ

На фото: 1. Ципріан-Каміль Норвід. Public domain. 2. Кардинал Стефан Вишинський. Public domain. 3. Тадеуш Ружевич. Автор: Michał Kobylński, CC BY-SA 2.5. 4. Stanisław Lem. Public domain. 5. Могила Кшиштофа-Каміля і Барбари Бачинських на варшавському Військовому кладовищі на Повонзках. Автор: Cezary Piwowarski, CC BY-SA 4.0.

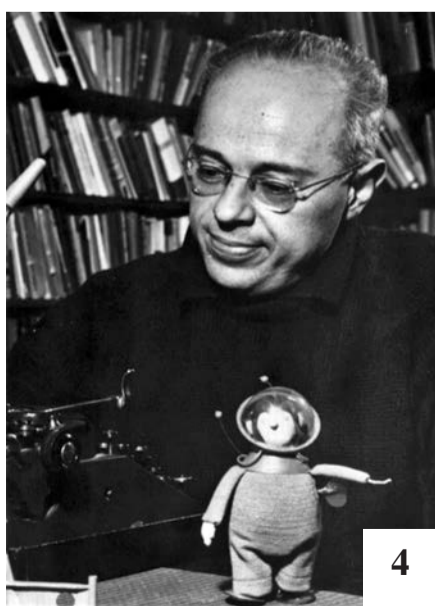
1

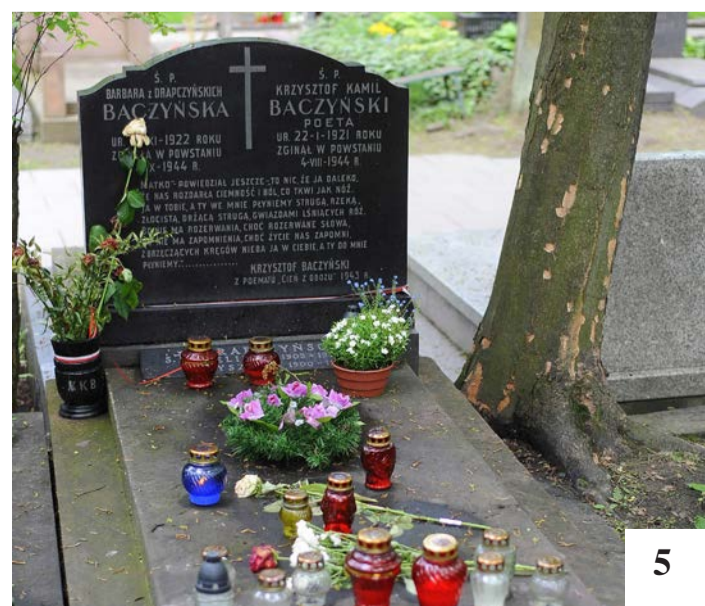
2

3

4

5

Акція «Пачка» на Рівненщині

Акція «Пачка» на Рівненщині

Для харцерів з Обводу Пlockiego Зwiązку Харцера Рзeczyпосполитей Акція «Пачка» то неодоłączны элемент Świąт Божего Нарождения. Організуюją ją до рїєтнасту лат.

Для харцерів із Пlockького округу Союзу харцера Рзеспублики Польша акція «Пачка» – це невід’ємний элемент Рїздвяних свят. Вони організують її вже 15 років.

W przededniu Świąт Божего Нарождения харцерзе з Пlocka, Ostrołęki, Płocka i Winnicy przybyli do Zdobunowa. Tu, wraz z харцерзami з Hufca «Wołyń», roznosili paczki dla rodaków. Potem wszyscy udali się pod miejską choinkę. «W czasie tej akcji nasi харцерзе nie tylko pomagają innym, ale i zawierają nowe przyjaźnie, a także uczą się języka polskiego podczas rozmów z kolegami z Polski» – mówi Aleksander Radica, komendant Hufca «Wołyń».

Ze Zdobunowa харцерзе wyruszyli do Kostopola, gdzie rozdali paczki potrzebującym rodakom, a także rodzinom, które straciły kogoś na skutek epidemii koronawirusa. «Są wielodzietne rodziny, w których zmarł ojciec lub matka. Potrzebują takiej pomocy» – wytłumaczyła Mirosława Snitczuk, drużynowa 1 Kostopolskiej Drużyny Harcerskiej «Arka».

Zeby te paczki trafiły na Rówieńszczyznę, wiele czasu trzeba było poświęcić na ich przygotowanie. Харцерзе Обводу Пlockiego ZHR wstępне przygotowani do Акції «Пачка» rozpoczęli we wrześniu. Jak co roku zorganizowali zbiórkę artykułów spożywczych. Wszystkie dary trafiły do harcówki przy parafii Świętego Bartłomieja w Plocku. Tu харцерзе sprawdzali daty ważności i pakowali produkty do kartonów. Ogółem w przygotowanie akcji było zaangażowanych kilkadziesiąt osób.

Koordinator Plockiej Акції «Пачка» p.wd. Piotr Sztymbór HR powiedział: «Wi-

zyta dostarczyła nam wiele wzruszeń i na zawsze pozostanie w naszych sercach. Jednak najcenniejszym w akcji jest to, że mogliśmy sprawić tyle radości osobom, do których dotarliśmy z paczkami. Ich uśmiech i łzy szczęścia to dla nas największa nagroda oraz potwierdzenie, że akcja jest bardzo potrzebna, a także doceniana. Dla naszych rodaków wartością największą nie jest paczka, ale sama nasza obecność i to, że w tak trudnym czasie epidemii ponownie ich odwiedziliśmy i że wciąż o nich pamiętamy. Dla nas Акція «Пачка» to nieодоłączны элемент świątecznego czasu Bożego Narodzenia».

Część paczek już po odjeździe kolegów z Plocka rozdawali samodzielnie харцерзе з 1 Kostopolskiej Drużyny Harcerskiej «Arka». W pierwszych dniach stycznia pojechali z zebranymi przez plockich харцерзів дарми także do Sarn. Dzięki pomocy ks. Walerego Dubyny, proboszcza kościoła Przemienienia Pańskiego, część paczek przekazali także do Dąbrowicy.

Na zakończenie akcji kostopolska młodzież odwiedziła Władysława Filińskiego mieszkającego w Iwaniewie niedaleko Sarn. O losach jego rodziny w artykule «Wywózka Polaków za Bug» pisał Janusz Horoszkiewicz (patrz nr 21 z 5.11.2020).

Taisija PETRYNA

Zdjęcia udostępnił Piotr SZTYBÓR i Mirosława SNITCZUK

Напередодні Рїздвяних свят харцерзи з Пlockька, Ostroленки, Плонська та Винниці приїхали до Здобунова. Разом із колегами з харцерського загону «Волинь» вони розносили пакунки місцевим полякам. Після цього всі разом пішли до міської ялинки. «Під час цієї акції харцерзи не тільки допомагають іншим, але й знайомляться одне з одним, а також учать польську мову, розмовляючи з друзями з Польщі», – зазначив комендант загону «Волинь» Олександр Радіца.

Зі Здобунова харцерзи вирушили до Костополя. Тут вони роздали пакунки тим полякам, які живуть у скруті, та сім’ям, члени яких померли від коронавірусу. «Є багатодітні родини, в котрих помер батько чи мати. Вони потребують такої допомоги», – пояснила Мирослава Снітчук, очільниця 1-ї костопільської харцерської дружини «Arka».

Для того, щоб ці пакунки потрапили на Рівненщину, потрібно було багато часу на приготування. До виїзду харцерзи Пlockького округу Союзу харцера РП почали готуватися ще у вересні. Як і щороку, вони організували збір продуктів харчування, які зносили до харцерської світлиці при парафії Святого Варфоломія в Пlockьку. Тут харцерзи перевіряли строк придатності та запаковували продукти до коробок. В акції «Пачка» були задіяні кілька десятків осіб.

Координатор пlockької акції «Пачка» Пётр Штибур сказав: «Цей візит

нас дуже зворушив і назавжди залишиться в наших серцях. Однак найціннішим у цій акції є те, що ми могли порадувати людей, до яких прийшли з пакунками. Їхні уśmieшки та сльози щастя – для нас найбільша нагорода та підтвердження того, що ця акція дуже потрібна та цінна. Для поляків, котрі тут живуть, найголовніше – не пакунок, який ми привезли, а наша присутність і те, що в тяжкий час епідемії ми їх знову відвідали і постійно про них пам’ятаємо. Акція «Пачка» для нас невід’ємним елементом Рїздвяних свят».

Після від’їзду друзів із Пlockька харцерзи з 1-ї костопільської харцерської дружини «Arka» самостійно роздавали в Костополі пакунки, які ще залишилися. У перші дні січня вони завітали з подарунками, зібраними пlockькими харцерзми, до Sarn. За допомогою отця Валерія Дубини, настоятеля костелу Преображення Господнього, частину пакунків передали до Дубровиці.

На завершення костопільська молодь провідала Владислава Філінського, котрий живе в Іванівці неподалік Sarn. Про долю його родини у статті «Вивезення поляків за Буг» писав Януш Горошкевич (див. № 21 від 5.11.2020).

Тайсія ПЕТРИНА

Фото надали Пётр ШТИБУР та Мирослава СНИТЧУК

Informacja wołyńska Волинська інформація

W Olyce odrestaurowano dzwonnice przy Kolegiacie Świętej Trójcy. Prace zostały zrealizowane przez Fundację Dziedzictwa Kulturowego dzięki środkom Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W Olicy відреставрували 16-метрову дзвіницю колегіального костелу Святої Трійці. Роботи провела Фундація культурної спадщини за підтримки Міністерства культури і національної спадщини Польщі.

W minionym roku najczęściej własnych dochodów w obwodzie wołyńskim uzyskały samorządy w Bortnicy i Podhajcach. Łącznie do miejscowych budżetów w regionie wpłynęło ponad 5,3 mld hrywien.

Najбільше власних доходів минулого року на Волині отримали Бортинська та Підгайцівська територіальні громади. В цілому до всіх місцевих бюджетів області надійшло більше 5,3 млрд грн.

Na podstawie ekspertyzy psychiatrycznej Maksym Krywosz, który w lipcu 2020 r. przetrzymywał zakładników w autobusie w Łucku, został uznany za poczytalnego.

У результаті психіатричної експертизи Максима Кривоша, який у липні 2020 р. захопив у Луцьку автобус із заручниками, визнали осудним.

Spółdzielnia «Wołyńska kartopla» (pol. «Wołyńskie ziemniaki») założona przy wsparciu Unii Europejskiej zamierza wybudować zakład przetwórstwa ziemniaków. Rozpoczęły się już prace mające na celu zwiększenie różnorodności gatunków kartofli, które nadają się jako surowiec do przetworzenia.

Kooperatyw «Волинська картопля», створений за технічної допомоги ЄС, планує збудувати в області завод із переробки картоплі. Уже розпочалися роботи з розмноження сортів коренеплоду, придатних для сировини.

Prawie 600 pracowników z 16 rejonowych oddziałów administracji państwowej straci pracę na skutek скалення rejonów w obwodzie wołyńskim.

Після укрупнення районів у Волинській області майже 600 працівників 16 райдержадміністрацій втратять роботу.

Oto Ukrainiec Mikołaj Zahorujko. Część 1

Українець Микола Загоруйко. Частина 1

Kiedy się rozstawaliśmy w 2015 r. zapewne czuł, że to nasze ostatnie spotkanie, ja podobnie. Zmarniał przez ostatni rok bardzo, a jego głos był zmęczony. Poprowadził mnie pod jabłoń, pochyloną do ziemi, zerwał kilka jabłek i dał mi na drogę. «To jeszcze polska jabłoń» – westchnął. Dotknął ręką pnia i głaskał go chwając urodzaj staruszeki, powiedział wtedy: «Leżę nocami nie mogąc zasnąć i tak myślę, że najgorsze, co mogło spotkać Ukrainę, to banderowcy».

Zastanawiałem się jak rozpocząć tę długą opowieść o moim przyjacielu. W 2008 r. sołtys Huty Wiktor Krot w czasie uroczystości przy cerkwi składał Mikołajowi Zahorujce życzenia z okazji 80 urodzin. Wtedy Mikołaj Fedorowicz szepnął mi do ucha: «80 lat już dawno temu miałem. Mama podała rok urodzenia 1928, żeby mnie na front nie wzięli». Zaczęłam więc od początku, tak jak przystało na opowieść. Od lat młodzieńszych Mikołaja: za czasów polskich, potem banderowskich i sowieckich (jak to mówił Mikołaj, radiańskich). Tę część poświęcam jego siostrze Ninie.

O wiele rzeczy nie dopytałem, dopiero przy pisaniu zauważam braki. Mikołaj patrzył na wydarzenia z perspektywy dziesięcioleci, zacierały się w jego pamięci daty i nazwiska, były to szczegóły obojętne wobec wieczności. Niezliczone rozmowy, które prowadziłem z nim przez lata, wywarły wielki wpływ na moje postrzeganie wydarzeń z 1943 r. i samych Ukraińców, w tym i banderowców. Przewijały się w jego opowieściach ciągle nazwiska Zahorujków, Hryszczyków i wielu innych. Świat widziany i rozumiany przez Mikołaja to właśnie ci ludzie, całe jego dziedzictwo wspomnieniowe. Napiszę o tych osobach, aby zachować je w pamięci potomnych.

Dziadek Mikołaja, Abram, ze swoimi dorosłymi synami przybył w nasze huciańskie strony z Żytomierszczyzny końcem XIX wieku. Nabył ziemię sprzedawaną przez polskiego przedsiębiorcę Jana Blocha po wycince lasów. Tak powstała kolonia Ostrówek z chutorem Łaski koło Wyrki. Synowie Fiodor, Paweł, Piotr i Iwan założyli tu rodziny i pobudowali gospodarstwa. Córka Tekla została na Żytomierszczyźnie. Wybuch I wojny światowej przerwał szczęśliwe lata. Bracia służyli w 397 Pułku Piechoty 100 Dywizji Armii Carskiej. Pułk ten szturmował Kostiuchnówkę broniącą przez Legiony Polskie Piłsudskiego. Z wojny nie powrócił Iwan, a pomoc w utrzymaniu wdowy Uliany i jej czworga dzieci stała się obowiązkiem pozostałych braci. Pod Kostiuchnówką poległ też Wasyl, syn ich sąsiada Semena Hreczuchy. Zawierucha wojenna nie miała końca, bolszewicy idący na Warszawę werbowali w swoje szeregi tych, których udało im się złapać. Tak pod Warszawę dotarł ojciec Mikołaja, Fiodor. Razem z Armią Czerwoną uciekał, a do domu wrócił po kilku miesiącach z przestrzeloną stopą i gnijącą raną. Będąc inwalidą wojennym nie otrzymywał żadnej renty, a pracować nie mógł. Ciężar utrzymania siedmiorga dzieci przeszedł w dużej części na żonę Anastazję z domu Siwczenko. Ona będąc zaradną i światłą kobietą szybko zyskała uznanie wśród ludzi, została wziętą akuszerką. Znała się też na ziołach, jedynym dostępnym lekarstwie.

Lata «za Polski» wspominał Mikołaj jako szczęśliwe. Rodzina miała bardzo dobre relacje z Polakami, a oni ich szanowali i pomagali sobie nawzajem. Wkroczenie sowieców w 1939 r. zakończyło na zawsze wszystko dobre, co udało się stworzyć. Iwan Wołoszyn, Ukrainiec z Wyrki (w Wyrce były dwie rodziny ukraińskie na 157 gospodarstw), sporządził dla sowieców spis klas społecznych. Wynikiem tego było rozkułaczenie majątku Dębskiego. Majątek ten liczył 110 ha i był własnością inżyniera Ignacego Dębskiego, urzędnika państwowego z Warszawy, a zarządzał nim jego brat Feliks.

Sowieci na zebraniu w Wyrce zadecydowali, że trzeba rozdzielić dobra i ziemię pomiędzy biedotę, która bardzo chętnie na to przystała. Prosto z zebrania szabrownicy, zarówno Ukraińcy, jak i Polacy, rzucili się do podziału. Wszystko to odbywało się na oczach Mikołaja. Znał doskonale ma-

jątek, chodził tam zarabiać w żniwa i w wykopki. Przychodził z chłopcami koleđować, zawsze dobrze się wtedy mogli najęść i parę groszy zarobić. W oczach Mikołaja, jak o tym opowiadał, widać było te słodkie ciastka.

Z rozkułaczenia najbardziej utkwiała mu w pamięci postać stojącego przy ganku Feliksa Dębskiego – stał i patrzył na rabunek. Widząc jednak starego Ukraińca niosącego szafkę nocną powiedział do niego z żalem: «Wasyl, i tyś tu przyszedł!». A on stanął i tak stał, nie wiedział co powiedzieć. Postawił szafkę i odszedł bez słowa. Wtedy zjawił się nieco spóźniony Bronisław Piotrowski (Pietrołaj) z Wyrki, bo biegał po broń do domu. Z radomskim mauzerem w ręce stanął przy maszynie do młócenia zboża i silniku spalinowym. Powiedział, że zabije każdego, kto dotknie tego sprzętu. Tak na prośbę Feliksa Dębskiego uratował zestaw omlotowy. Szał rozkułaczenia był tak wielki, że szabrownicy rozebrali nawet kierat i każdy zabrał do swojego domu po jednej części, których nigdy nie wykorzystali. Niemieckie tryby nie pasowały do niczego.

Zahorujkowie nie okazali entuzjazmu wobec nowej władzy, jak to czyniła inna znana w Ostrówkach rodzina – Hryszczyków. Nie wyciągnęli też ręki po nieswoje. Feliks Dębski mógł liczyć na uczciwych sąsiadów, bo czasy stawały się coraz cięższe. A nieszczęścia nie omijały «Pana». W 1940 r. syn Feliksa, Henryk, został powołany do Armii Czerwonej. Żona Henryka, Franciszka z d. Janicka była w ciąży. Szybko wybuchła wojna na 1. Henryk zaginął bez wieści, jak tysiące innych Polaków i Ukraińców służących w Armii Czerwonej.

Kiedy przyszedli Niemcy, Hryszczykowie zorganizowali pochód z Ostrówek do Wyrki w celu przywitania nowych wyzwolicieli i przejęcia władzy. Mikołaj jako chłopiec brał udział w tym pochodzie, poszedł z ciekawości zobaczyć, co się będzie działo. Jego ojciec Fiodor nie poszedł, wytłumaczył się kalectwem. Podobnie postąpił Stepan Hryszczyko, ubolewający nad szczęśliwymi braćmi. Obaj natomiast – i Fiodor Zahorujko, i Stepan Hryszczyko – poszli roztropnie pochować konie do lasu. Niemcy wkraczali od strony Osniicy Wielkiej. Ich ciężkie działa z trudem posuwały się po piaszczystej ziemi. Ciągnięte były przez konie, zabierano więc je miejscowym mieszkańcom. Niemcy byli opóźnieni, nigdzie się nie zatrzymywali, dlatego chleb na ręczniku nie wzbudził ich zainteresowania. Zapewne zdziwił ich w koło powtarzany ceremoniał. Przejechali przecież przez wiele ukraińskich wsi.

Witając Niemców Ukraincy cieszyli się z rzekomo obiecanej Ukrainy, a Polacy, że nie pojedą na Sybir. Jedna z nauczycielek Polek w przyprawie radości powiedziała coś do niemieckiego żołnierza, a po jego odpowiedzi zrobiła się czerwona jak burak. Mikołaj nigdy nie dowiedział się, co jej powiedział, a ta ciekawość nie dawała mu spokoju. Wrócił do Ostrówek, bo w Wyrce nic nadzwyczajnego już nie działo. Witający w międzyczasie potracili swoje konie zarekwirowane przez wojsko niemieckie, a pozostały jedynie te pochodzące w lesie. To zmniejszyło ich radość. Niemcy kazali wprawdzie iść za końmi i odebrać je, jak się zmęczą, ale nie miał kto pójść, bo właściciele nie było w domach, witali niemieckich okupantów w Wyrce. Powszechnie stosowany był wówczas przez Niemców zwyczaj pozostawiania w zamian koni zmęczonych, a zabieranie wypoczętych od gospodarzy lub rekwizycja czasowa tj. gospodarz wyrusza za swoimi końmi, a kiedy były już wyćnięte, zabierał je z powrotem.

Niemcy dla utrzymania władzy potrzebowali sojuszników, najlepsi dla nich byli Ukraińcy. Po-

Коли ми прощалися у 2015 р., він, напевно, відчував, що це остання наша зустріч, я – також. Микола дуже змарнів за останній рік, голос його був утомлений. Він привів мене під яблуню, похилена до землі, зірвав кілька яблук і дав мені в дорогу. «Це ще польська яблуня», – зітхнув. Торкнувся рукою стовбура і погладив, дякуючи старенькій за врожай. Сказав тоді: «Лежу ночами, заснути не можу і так собі думаю: найгірше, що могло трапитися з Україною, – це бандерівці».

Я все думав, як розпочати цю довгу розповідь про мого друга. У 2008 р. сільський голова Гути Віктор Крот під час святкування біля церкви вітав Миколу Загоруйка з 80-річчям. Тоді Микола Федорович шепнув мені на вухо: «80 років мені вже давно минуло. Мама записала як рік народження 1928-й, щоб мене на фронт не взяли». Тож розпочну з початку, як годиться. Із дитячих років, тобто з польських часів, далі бандерівських і советських (чи радянських, як їх називав Микола). Цю частину присвячую його сестрі Ніні.

Багато речей я з ним не з'ясував, а прогалини помітив лише тоді, коли взявся писати. Микола дивився на події з перспективи десятиліть, затирался в його пам'яті дати і прізвиська, ці деталі були неважливими для вічності. Незчисленні розмови, які я провів із ним упродовж багатьох років, значно вплинули на моє сприйняття подій 1943 р. та самих українців, зокрема бандерівців. Весь час у його розповідях звучали прізвиська Загоруйків, Грищенків і багатьох інших. Світ, який бачив і розумів Микола, – це, власне, ці люди, всі сподаги, які залишилися після нього. Згадаю і я про цих людей, щоби зберегти їхні імена для нащадків.

Дід Миколи, Аврам, зі своїми дорослими синами прибув у наші гутянські сторони із Житомирщини наприкінці XIX ст. Він купив тут землю, яку продавав польський підприємець Ян Блюх після вирубки лісів. Так виникла колонія Острівки з хутором Ліски біля Вирки. Сини Федір, Павло, Петро та Іван створили тут сім'ю та збудували господарства. Тітка Текля залишилася на Житомирщині. Початок Першої світової війни перервав щасливі роки. Брати служили в 397-му піхотному полку 100-ї дивізії царської армії. Цей полк штурмував Костюхнівку, яку захищали Польські легіони Пілсудського. З війни не повернувся Іван, а утримання вдови Ульяни та її чотирьох дітей лягло на плечі інших братів. Під Костюхнівкою загинув також Василь, син їхнього сусіда Семена Гречухи. Военні лихоліття не мали кінця, більшовики, що йшли на Warszawu, вербували у свої шереги тих, кого вдалося зловити. Так дійшов до Варшави батько Миколи, Федір. Разом із Червоною армією утік, а додому вернувся через кілька місяців із простріленою стопою, ранагноїлася. Хоч був воєнним інвалідом, не отримував жодної пенсії, а працювати не міг. Тягар утримання сімох дітей ліг великою мірою на дружину Анастасію, у дівочтві Сівченко. Ця практична і світла жінка швидко здобула визнання людей, стала відомою акушеркою. Зналася теж на травах, єдиних доступних тоді ліках.

Роки «за Польщі» Микола згадував як щасливі. Сім'я мала дуже гарні відносини з поляками, ті їх теж шанували, допомагали одні одним. Прихід советів у 1939 р. назавжди перекреслив усе добре, що вдалося досягнути. Іван Волошин, українець із Вирки (у Вирці були дві українські родини на 157 господарств), для советів уклав список за суспільними класами. Результатом цього стало розкуркулення маєтку Дембського, який нараховував 110 га і був власністю Ігнація Дембського, державного чиновника з Варшави; управляв ним його брат Фелікс.

Совети на зборах у Вирці вирішили, що потрібно розділити майно і землі між бідотою, а вона дуже охоче на це пристала. Просто зі зборів мародери – як українці, так і поляки – кинулися ділити майно. Все це відбувалося на очах Миколи. Він чудово знав маєток, ходив заробляти туди у живна і на викопування

картоплі. Приходив із хлопцями колядувати, завжди тоді могли добре поїсти і пару грошів отримати. В очах Миколи, коли він про це розповідав, аж виднілися ті смачні тістечка.

Із розкуркулення найбільше закарбувалася в його пам'яті постать Фелікса Дембського біля ганку – той стояв і дивився на грабунок. Побачивши одного старого українця, що ніс тумбочку, сказав до нього із жалем: «Василу, і ти сюди прийшов?» Той зупинився, не знаючи, що відказати. Потім залишив тумбочку і пішов мовчки. Тоді з'явився Броніслав Пьотровський (Петролай), який дещо запізнився, бо бігав за зброєю додому. Із радомським маузером у руці він став біля молотарки і дизельного двигуна. Пильнував їх і сказав, що вб'є кожного, хто наважиться підійти. Так він на прохання Фелікса Дембського врятував для нього комплект для обмолоту. Божевілля під час розкуркулення було таким великим, що мародери розібрали навіть кират і кожен забрав до себе додому по одній частині, якою ніколи не скористався: німецькі запчастини ні до чого не підходили.

Загоруйки не виявляли ентузіазму щодо нової влади, як це робили Грищенки – інша відома в Острівках родина. Не простягали теж руки по чуже. Фелікс Дембський міг розраховувати на порядних сусідів, адже часи ставали все важчими. А нещастя не оминули «пана». В 1940 р. сина Фелікса, Генрика, призвали до Червоної армії. Дружина Генрика, Францішка, в дівочтві Яницька, була вагітна. Невдовзі розпочалася війна 1941 р. Генрик пропав безвісти, як тисячі інших поляків і українців, що служили в Червоній армії.

Коли прийшли німці, Грищенки організували ходу з Острівків до Вирки, щоби привітати нових визволителів і нову владу. Юний Микола брав участь у цій ході – пішов із цікавості, побачити, що відбуватиметься. Його батько Федір не пішов, виправдовуючись каліцтвом. Так само учинив Степан Грищенко, який не поділяв радості своїх братів. Натомість обидва – і Федір Загоруйко, і Степан Грищенко – завбачливо пішли до лісу, аби сховати коней. Німці йшли зі сторони Великої Осниці. Їхні важкі гармати ледве пересувалися піщаним ґрунтом. Щоби їх тягнути, потрібні були коні, тож їх забирали в місцевих жителів. Німці вибилися з графіка і ніде не затримувалися, тому хліб на рушнику не викликав у них зацікавленості. Мабуть, їм набридла церемонія, яка постійно повторювалася, адже вони проїхали вже багато українських сіл.

Вітаючи німців, українці тішилися обіцянками про Україну, а поляки – тим, що не поїдуть у Сибір. Одна з учительок-польок на хвилі радості сказала щось німецькому солдату, а після його відповіді почервоніла як буряк. Микола так і не дізнався, що той їй сказав, а це не дало йому спокою. Він тоді повернувся до Острівків, бо у Вирці нічого цікавого вже не відбувалося. Ті, хто вітав німців, у цей час втратили своїх коней, реквізованих німецькою армією, залишилися лише сховані в лісі. Це остудило їхню радість. Насправді німці сказали йти за конями, як ті втомляться, але йти не було кому, адже власників не було вдома – вони вітали німецьких окупантів у Вирці. Тоді німці широко використовували практику залишати втомлених коней, а взамін забирати в господарів інших або проводили тимчасову реквізицію, коли господар вирушав за своїми кінями, як вони потомляться, і забирав їх назад.

Німці для утримання влади на місцях потребували союзників. Найкращими для них були українці. Вони йшли в шуцманшафт (допоміжна

szli więc do szuczansztaftu z różnych powodów: jedni z ideowych, a inni z chęci zaistnienia i posiadania władzy. Iwan Hryszczenko jako ideowy nacjonalista poszedł w imię wymarzonej Ukrainy. Tak jedni, jak i drudzy nie mieli jednak pojęcia, że szybko staną się katami Żydów, a wielu z szuczmanów nie było urodzonymi mordercami. Czasy jednak zrobili z większości potwory. Niemcy nie ufali miejscowym, zasilali ich szeregi funkcjonariuszami z Galicji.

Pilnowali więc szuczmani porządku wojennego i pośredniczyli w różnych sprawach. Nagminnie zajmowali się wypożyczaniem Żydów ze stepańskiego getta. Proceder polegał na tym, że zabierali na zamówienie np. krawca, szewca, stolarza itp., żeby wykonywał dla zleceniodawców pracę, a potem go odwozili. Szuczmani dostawali jakąś zapłatę, pilnujący getta też, a Żyd mógł przywieźć jedzenie. Wszyscy byli zadowoleni.

Do likwidacji gett Niemcy wytypowali sadystycznych morderców. Wiedzieli, kto jest kim, kto może zabić tysiące ludzi, a komu będzie to obojętne. Niemcy nadzorowali, a szuczmani mordowali. Iwan Hryszczenko będący komendantem posterunku w Wyrce nie wzbudził jednak zaufania Niemców. On i jego dwaj podkomendni zostali na swoim posterunku. Miał szczęście, że jego bracia i sąsiedzi Zahorujkowie mieli krytyczne poglądy wobec Holokaustu. Niemcy swoje, a bracia swoje. «Будь чоловіkiem» – ciągle to słyszał od braci.

Jednak coraz bardziej zdesperowani Żydzi nie czekali na likwidację getta, a uciekali i chowali się po wsiach. Przychodzili do Zahorujków, którzy ich karmili. Onisim Hreczucha ukrywał razem z Wołodiją Zahorujką, s. Iwana, pięćosobową rodzinę. Żydzi znali żonę Wołodii, bo u nich służyła, i do niej się zwrócili. Mieli zrobiony schron w lesie, około 200 m od domów, i tam koczowali. Ktoś doniósł, przyjechali więc po nich szuczmani ze Stepania. Pobili Wołodiją, a on widząc, że musi się przyznać, wskazał miejsce schronu. Nie wydał Onisima, sam przyjął dotkliwie razy. Żydów zabrali do getta.

Miejscowi szuczmani dostali upomnienie, za niewłaściwe nadzorowanie rewiru. Będąc częścią maszyny śmierci, brali udział w zabiciu Żyda ukrywającego się u Anieli, wdowy po Antonim Czarnecem na Rakowej Szyi za Wyrką. Żyda zabil szuczmani z Rafałówki. Zadowolili się zabraną aparaturą do pędzenia samogonu i odstąpili od karanja wdowy. Jej synowie, 10-letni Mirosław razem z 14-letnim Stanisławem, wywieźli zabitego Żyda sankami do lasu i tam go zakopali.

Nie samą wojną żyli ludzie. Jesienią 1942 r. syn Piotra Zahorujki, Siergiej, ożenił się z Polką Jadzią Mokrzycką z Wyrki (nie zapytałem, gdzie odbył się ślub, prawdopodobnie w kościele). Świętowały rodziny, sąsiedzi i przyjaciele, dwie izby były pełne gości. Mokrzyccy, Zahorujkowie, Wawrzynowiczowie, Hryszczenkowie, Łuszczynscy, Hreczuchy i Burzynscy, nikomu nie przeszkadzało, że ten Polak, a ten Ukrainiec. Jedli, pili i słuchali muzykantów, grających raz ukraińskie, a raz polskie melodie. Na chwilę zapomnieli o wojnie. Wesele Ukraińca Siergieja z Polką było ostatnim w historii parafii wyrzańskiej. Związek zakończył się tragicznie, ale bawiąc się na weselu nie wiedzieli, co ich wkrótce czeka.

Nie było to pierwsze mieszane małżeństwo w rodzinie Zahorujków. Najpierw z Polką Bronisławą Sulikowską c. Marcela z Wyrki, ożenił się stryjek Piotr. Potem z Niną, siostrą Mikołaja, a cór-

ką Fiodora Zahorujki, ożenił się wdowiec Cyprian Łuszczynski z Lad koło Huty Stepańskiej. Pomijając chronologię wydarzeń, przejdę do ich losu. Krążyły plotki, że Nina poszła za męża «na majątek», bo jak inaczej wytłumaczyć, że ładna panna, wprawdzie niemłoda, wychodzi za wdowca z dziećmi. Łączyła ich jednak miłość, życie uodwodniło to dobitnie.

Ze zmarłą żoną Walerią Kołodyńską Cyprian Łuszczynski miał czterech synów. Duże gospodarstwo i dzieci wymagały gospodyni i zastępczej matki, Nina wszystkie te cechy posiadała. Dzieci swoich nie mieli. Dożyli spokojnie do lipca 1943 r. Starszy syn Cypriana, Mieczysław, był na robotach w Niemczech, a drugi, Edward, w samoobronie w Hucie. 16 lipca, w dzień banderowskiego ataku na Ladi, bracia bliźniacy, 14-letni Marian i Czesław, byli w domu. Atak, pomimo ciągłych ostrzeżeń ze strony samoobrony z Huty, był dla mieszkańców Lad zaskoczeniem. Nagle w kolonii zaroilo się od uzbrojonych w siekiery i widły Ukraińców. Łuszczynscy w mroku nocy rozjaśnianym przez łuny pożarów obserwowali, co się dzieje. Uciekać nie było możliwości. Po sąsiedku mieszkała siostra Cypriana, Paulina, z mężem Adamem Wiśniewskim. Ukraińcy wyciągnęli Adama z domu, Paulina rzuciła się na ratunek. Została uderzona toporem. Cios szedł na głowę, ale chybił i morderca odrąbał jej ramię. Jednocześnie zabil jej męża, a dom podpalił.

W tym czasie inni banderowcy wtargnęli do domu Niny i Cypriana. Kobieta wiedząc, że nie uratuje męża, postanowiła ratować jego synów. Banderowcom powiedziała, że to jej dzieci, które ma z Ukraińcem z Werbca. Wymieniła fałszywie nazwisko rzekomego ojca, znanego w całej okolicy przedwojennego handlarza końmi. Oni w to uwierzyli. Cyprian został uderzony toporem na oczach dzieci i żony, padł natychmiast, ale przeżył.

Pomiędzy Hucianami krążyła fałszywa plotka, że to żona wydała go na śmierć. Mówiono, że dla osieroconych chłopców była bardzo nie-dobra. Wracam jej częścią i piszę, jak było, żeby na jej imieniu nie ciążyły takie zarzuty (opieram się tu również na rozmowach z rodziną ze strony Łuszczynskich, Włoszczyńskich, Kołodyńskich i Brusilów). Kobieta jakimś sposobem zabrała ciężko раненого męża i chłopców do Werbca Wielkiego, ukrywała ich ratując im życie, a narażając swoje. Było to wielkie poświęcenie. Rodzina i życzliwi Ukraińcy, również ryzykując, pomagali jej. Cyprian nigdy nie wrócił do zdrowia, cierpiał bardzo od urazu głowy. Opiekująca się nim Nina niewiele mogła zrobić i jej mąż w niekończących się mękach zmarł w 1946 r.

Po wkroczeniu Sowietów i śmierci ojca Marian Łuszczynski wszedł do pociągu na stacji w Rafałówce, żeby pojechać do Polski. Wtedy był widziany ostatni raz i wszelki ślad «na dziś dzień» (tak określano zaginionych) po nim zaginął. Czesław pod zmienionym nazwiskiem żył przy dobrej macosze w odbudowanej po wojnie Wyrce, założył rodzinę i tam zmarł. W duszy zawsze był Polakiem, tęsknił do swoich, a swoi o nim nie zapomnieli. Przed śmiercią powrócił do ojcowskiego nazwiska Łuszczynski.

(Ciąg dalszy w następnym numerze)

Tekst i zdjęcia: Janusz HOROSZKIEWICZ

Na zdjęciach: 1. Ostrówki k. Wyrki, 2018 r. 2. Mikołaj Zahorujko opowiada, a autor nagrywa i notuje. Zebrano się tego dużo materiału.

охоронна служба, – перекар.) із різних причин: одні – з ідейних, інші – через бажання самоствердитися і здобути владу. Іван Грищенко як ідейний націоналіст пішов у шуцмани в ім'я омріяної України. Однак як одні, так і другі поняття не мали, що незабаром вони стануть катami євреїв. Багато шуцманів не були прирдженими вбивцями, але ті часи зробили потворами більшість із них. Німці не довіряли місцевим, укріпляли їхні шерехи добровольцями з Галичини.

Тож шуцмани наглядали за воєнним порядком і були посередниками у різних справах. Зазвичай вони займалися орендуванням євреїв зі степаńskiego гетто. Процедура оренди полягала в тому, що вони забирали на замовлення, наприклад, кравця, шевця, столяра чи іншого ремісника, щоб той виконав для замовника роботу, а потім його відвозили назад. Шуцмани отримували за це якусь плату, охоронці гетто – теж, а єврей мій привезти їжу. Всі були задоволені.

Для ліквідації мережі гетто німці відібрали убивць-садистів. Вони знали, хто може байдуже вбивати тисячі людей. Німці спостерігали, а шуцмани вбивали. Проте Іван Грищенко, який був командиром поста у Вирці, не викликав довіри в німців. Він і двоє його підвладних залишилися на своєму посту. Івану пощастило, що його брати і сусіди Загоруйки мали критичні погляди на Голокост. Німці – свої, а брати – свої. «Будь людиною», – постійно чув від братів.

Однак доведені до відчаю євреї не чекали на ліквідацію гетто, а втікали і ховалися по селах. Приходили і до Загоруйків, які їх годували. Онисим Гречуха переховував разом із Володею Загоруйком, сином Івана, сім'ю з п'ятьох осіб. Євреї знали дружину Володі, бо вона в них служила, і звернулися до неї. У них був зроблений схрон у лісі, десь за 200 м від хат, де вони ховалися. Хтось доніс, тож за ними приїхали шуцмани зі Степані. Побили Володю, а той, коли зрозумів, що мусить зізнатися, показав місце криївки. Онисима не видав, усі болісні удари взяв на себе. Євреїв забрали в гетто.

Місцеві шуцмани отримали догану за погане виконання обов'язків. Будучи частиною конвеєра смерті, вони брали участь у вбивстві єврея, котрий переховувався в Анелі, вдвоє по Антонію Чарнецькому, в Раковій Шії за Виркою. Єврея вбили шуцмани з Рафалівки. Вони вдовольнилися конфіскованим самогонним апаратом і вдову не покарали. Її сини, 10-річний Мирослав разом із 14-річним Станіславом, вивезли вбитого єврея санками до лісу, де його закопали.

Не самою лише війною жили люди. Восени 1942 р. син Петра Загоруйка, Сергій, одружився з полькою Ядвігою Мокшицькою з Вирки (я не запитав, де відбувся шлюб, скоріш за все в костелі). Гостювали родичі, сусіди і друзі, дві кімнати в хаті були повні гостей. Мокшицькі, Загоруйки, Вавжиновичі, Грищенки, Луцинські, Гречухи і Бужинські – нікому не заважало, що цей – поляк, а цей – українець. Їли, пили і слухали музик, які грали то українські, то польські мелодії. На мить забулися про війну. Весілля українця Сергія з полькою було останнім таким в історії вирчанської парафії. Цей союз закінчився трагічно, але ті, хто гуляв на весіллі, не знали, що їх невдовзі чекає.

Це було не перше мішане подружжя в сім'ї Загоруйків. Спочатку з полькою, Броніславою Суліковською, дочкою Марцеля з Вирки,

одружився батьків брат Петро. Потім з Ніною, сестрою Миколи, дочкою Федора Загоруйка, одружився вдівець Ципріян Луцинський із Ляд біля Гути Степаńskiej. Оминаючи хронологічну послідовність, перейду до їхньої долі. Кружляли плітки, що Ніна пішла за статки, бо як інакше пояснити, що вродлива дівчина, хоч і не дуже молода, виходить за вдівця з дітьми? Однак їх поєднувала любов, що довело саме життя.

Із померлою дружиною Валерією Колодинською Ципріян Луцинський мав чотирьох синів. Велике господарство і діти вимагали господині та названої матері. Ніна всьому цьому відповідала. Своїх дітей вони не мали. Подружжя дожило спокійно до липня 1943 р. Старший син Ципріяна, Мечислав, був на роботах у Німеччині, а другий, Едвард, – у самообороні в Гуті. 16 липня, в день бандерівського нападу на Ляди, брати-близнюки, 14-річні Мар'ян і Чеслав, були вдома. Напад, попри неодноразові попередження з боку гутянської самооборони, став для жителів Ляд несподіванкою. В колонії раптом з'явилося багато озброєних сокирами і вилами українців. Луцинські в мороці ночі, який освітлювали відблиски пожеж, спостерігали, що відбувається. Втікати не мали можливості. По сусідству жила сестра Ципріяна, Павліна, з чоловіком Адамом Вишневським. Українці витягли Адама з дому, Павліна кинулася на рятунок. Її вдарили сокирою. Цілилися по голові, але схилили і відрубали їй руку. Водночас убили її чоловіка. А хату підпалили.

У цей час інші бандерівці вдерлися до хати Ніни і Ципріяна. Жінка, розуміючи, що не вбереже чоловіка, вирішила рятувати його синів. Бандерівцям сказала, що це її діти від українця з Werbca. Назвала прізвище вигаданого батька, відомого в усій околиці довоєнного торговця кінями. Вони в це повірили. Ципріяна вдарили сокирою на очах дітей і дружини, він одразу ж упав, проте вижив.

Між гутянами кружляла брехлива плітка, що це жінка видала його на смерть. Говорили, що вона була дуже лихою до пасинків. Повертаю їй добре ім'я і пишу, як було насправді, щоб над нею не тяжили такі звинувачення (спираюся також на розмови з родичами з боку Луцинських, Влощинських, Колодинських і Брусилів). Жінці невідомо як вдалося перевести тяжко пораненого чоловіка і хлопців до Великого Werbca, рятуючи їхнє життя і ризикуючи своїм. Це була велика самопожертва. Родичі та приятелі українці, так само ризикуючи, їй допомагали. Ципріян так і не одужав, він дуже страждав від рани. Ніна, яка піклувалася про нього, небагато могла зробити – чоловік мучився і в безкраїх стражданнях помер у 1946 р.

Після приходу совєтів і смерті батька Мар'яна Луцинський сів на потяг на станції в Рафалівці, щоби поїхати до Польщі. Тоді його бачили востаннє і будь-який слід «по сей день» (так говорили про зниклих безвісти) по ньому пропав. Чеслав під зміненим прізвищем жив при добрій мачусі у відбудованій після війни Вирці, там створив сім'ю і помер. У душі завжди був поляком, сумував за своїми, а свої про нього не забули. Перед смертю він повернув собі батьківське прізвище Луцинський.

(Продовження в наступному номері).

Текст і фото: Януш ГОРОШКЕВИЧ

На фото: 1. Острівки біля Вирки, 2018 р. 2. Микола Загоруйко розповідає, а автор записує і нотує. Назбиралося багато матеріалів.

Ocaleni od zapomnienia: Bolesław Kuczyński

Повернуті із забуття: Болеслав Кучинський

Historię Bolesława Kuczyńskiego w 2021 r. kontynuujemy cykl szkiców biograficznych o nauczycielach II Rzeczypospolitej, którzy w latach 1939–1941 byli prześladowani przez władze radzieckie i uznawani za «elementy społecznie niebezpieczne».

Історією Болеслава Кучинського у 2021 р. ми продовжуємо цикл біографічних нарисів про педагогів Другої Речі Посполитої, котрі в 1939–1941 рр. зазнали переслідувань радянської влади та були визнані соціально-небезпечними елементами.

Bezzasadność i absurdalność oskarżeń NKWD pod adresem obywateli innego państwa wciąż robi wrażenie.

Akta śledztwa w sprawie Bolesława Kuczyńskiego, w oparciu o które został napisany ten artykuł, można określić jako typowe jeśli chodzi o pokazanie metod piętnowania pewnych społecznych i narodowych grup ludności, które były szeroko stosowane przez radzieckie organy ścigania. Po raz kolejny dokumenty potwierdzają, że głównym celem sowieckiego systemu represyjnego nie było ukaranie przestępców czy zapobieganie i wykrywanie przestępstw. Każda osoba «niepożądana», nawet niewinna wobec państwa sowieckiego i niemająca zamiaru podjęcia jakichkolwiek działań przeciwko niemu, mogła zostać uwięziona na długi okres w obozie pracy i poddana reedukacji.

Opracowałam ponad tysiąc spraw karnych wszczętych wobec obywateli II Rzeczypospolitej w latach 1939–1941, ale do dziś nie przestaje mnie dziwić brak logiki w działaniach funkcjonariuszy NKWD, które bardziej przypominają rutynę. Podejmowane przez nich decyzje nie były przewidywalne, na wolność bowiem często wypuszczano ludzi, którym stawiano wiele zarzutów, równie często jednak Kolegium Specjalne NKWD wydawało surowe wyroki (8–10 lat łagrów) na zwykłych obywateli, którzy byli pokorni wobec władz radzieckich i przyzwyczajali się do nowego systemu wartości.

Bolesław Kuczyński urodził się w 1906 r. we wsi Dobańnia w powiecie rohaczowskim w guberni mohylewskiej (obecnie Białoruś). Jego ojciec Stanisław Kuczyński (s. Feliksa, ur. w 1875 r.) pracował jako leśniczy. Matka Aleksandra Kuczyńska (c. Michała, ur. w 1887 r.) wychowywała troje dzieci.

We wrześniu 1939 r. rodzina Kuczyńskich przeprowadziła się do Sarn, gdzie wynajęła mieszkanie przy ulicy Piękną 24. Stanisław Kuczyński zatrudnił się w gospodarstwie leśnym w Sarnach jako leśniczy. Brat Bolesława Kazimierz (ur. w 1914 r.) pracował jako felczer w szpitalu nr 1, siostra Joanna (ur. w 1912 r.) – jako pielęgniarka gospodarza w szpitalu nr 2 w Sarnach.

Bolesław Kuczyński ukończył gimnazjum w Łunińcu, następnie zdobywał wykształcenie pedagogiczne w Wilnie. Studia najprawdopodobniej musiał zawiesić z powodu powołania do Wojska Polskiego w 1931 r.

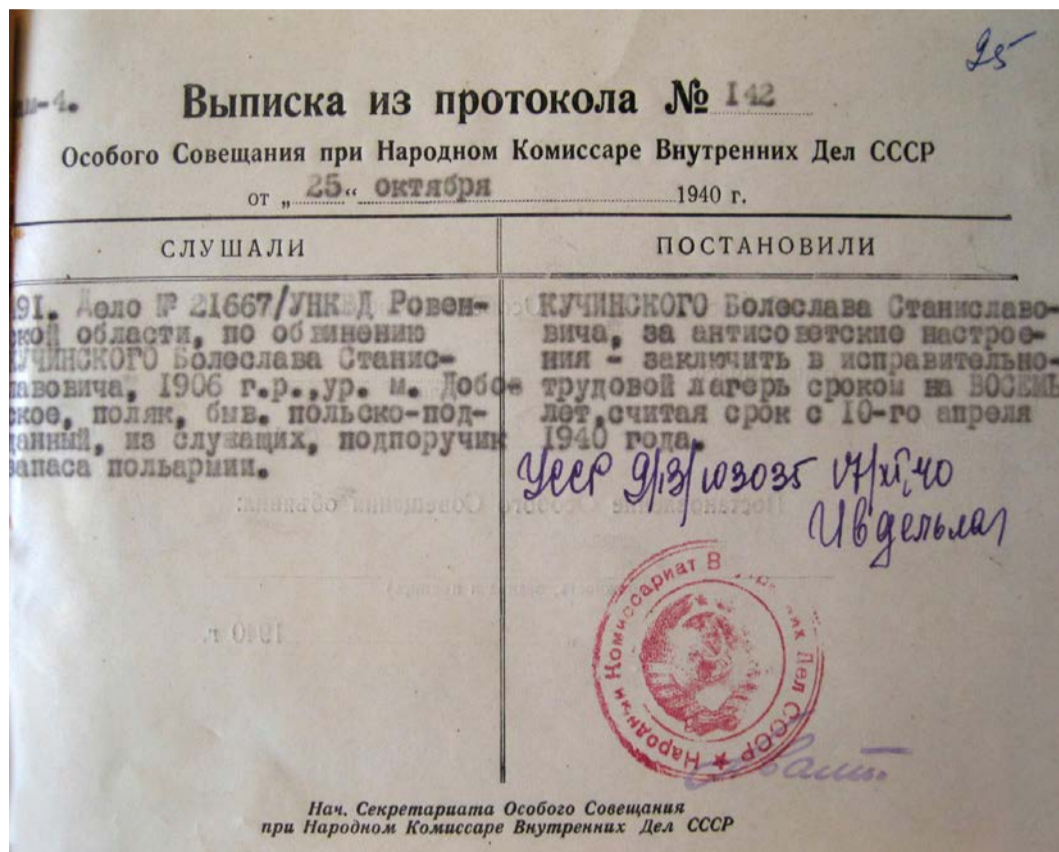
W sprawie karnej brak informacji, gdzie był zatrudniony młody nauczyciel po demobilizacji. Do sowieckiego więzienia trafił jako oficer rezerwy Wojska Polskiego i właśnie na tej «zbrodni» został oparty dalszy scenariusz śledztwa.

3 grudnia 1939 r. Bolesław wypełnił kwestionariusz jako «przedstawiciel wywództwa byłego wojska polskiego». Na ostatnie, trzynaste, pytanie ankiety «Co jeszcze może powiedzieć o sobie?» odpowiedział: «Chcę mieszkać w Związku Radzieckim na Ukrainie Zachodniej i pracować na rzecz Sowietów». Mimo tej deklaracji zawartej w kwestionariuszu Bolesław został uznany za «element społecznie niebezpieczny».

Chociaż Kuczyński nie pracował w szkole w okresie radzieckim, 10 kwietnia 1940 r., w czasie fali aresztowań nauczycieli polskich trwającej od końca marca do początku maja 1940 r., został osadzony w więzieniu.

Jedynie przesłuchanie więźnia odbyło się 11 kwietnia, w następnym dniu po aresztowaniu. Bolesława zapytano o jego służbę wojskową, a także o osoby, które mogą potwierdzić, że rzeczywiście jest oficerem rezerwy.

Spośród wymienionych przez niego osób zeznania składał Czech Henryk Czermak. Powiedział m.in., że Stanisław Kuczyński wynajmował u niego mieszkanie po przeprowadzce do Sarn ze stacji Niemowicze, skąd musiał wyjechać wraz z rodziną po nalocie niemieckich bombowców na początku września 1939 r. Wtedy Henryk dowiedział się od Stanisława Kuczyńskiego, że ten ma

syna Bolesława, podporucznika przebywającego na froncie niemiecko-polskim. Henryk stwierdził, że rzeczywiście wkrótce po klęsce Wojska Polskiego Bolesław przybył do Sarn.

W sprawie Bolesława Kuczyńskiego zeznawał też Ukrainiec Fedir Chyżniak, który razem ze Stanisławem Kuczyńskim pracował w majątku Festera i Berenstaina przy stacji Niemowicze (informacji o tym majątku nie posiadamy). Stanisław zarządzał majątkiem, a Fedir był mierniczym. Po powrocie Bolesława z frontu niejednokrotnie z nim rozmawiał. Dowiedział się wówczas, że Bolesław trafił do niewoli niemieckiej, ale udało się mu uciec i dostać do Sarn.

W aktach śledztwa zachowały się także zeznania Mieczysława Zwierowicza, sąsiada Kuczyńskich, który również wynajmował mieszkanie u Henryka Czermaka. Zwierowicz powiedział, że poznał Bolesława w grudniu 1939 r., kiedy ten powrócił z wojny. Często ze sobą rozmawiali, grali w karty.

Wszyscy świadkowie zeznali, że Bolesław nie prowadził jakiegokolwiek działalności antyradzieckiej, nie słyszeli od niego żadnych wypowiedzi na tematy polityczne. Jedynie, czego chciał, to znaleźć pracę.

24 czerwca 1940 r. śledztwo w sprawie Bolesława Kuczyńskiego zostało zakończone. Aresztowany przebywał wówczas w więzieniu w Ostrogu oczekując decyzji Kolegium Specjalnego NKWD. 25 października 1940 r. ten organ ścigania «za nastroje antyradzieckie» skazał Kuczyńskiego na osiem lat pozbawienia wolności. Karę odbywał w obozie «Iwdellag». Dalsze losy rodziny Kuczyńskich nie są nam znane.

Tetiana SAMSONIUK

P. S.: Materiały rubryki «Ocaleni od zapomnienia» zostały opracowane przez Tetianę Samsoniuk na podstawie akt radzieckich organów ścigania, przechowywanych w Państwowym Archiwum Obwodu Rówieńskiego, w zbiorach Zarządu KGB Ukrainskiej SRR w Obwodzie Rówieńskim (1919–1957) oraz w Archiwum Zarządu Służby Bezpieczeństwa Ukrainy. Będziemy wdzięczni, jeżeli odezwią się Czytelnicy, krewni lub bliscy bohaterów naszej rubryki, którzy posiadają o nich dodatkowe informacje.

Безпідставність та абсурдність звинувачень, висунутих органами НКВС громадянам іншої держави, не перестане вражати.

Архівно-слідчу справу Болеслава Кучинського, яка стала основою для написання цього нарису, можна вважати показовою, якщо йдеться про демонстрацію методів таврування окремих соціальних і національних прошарків населення, які широко використовували радянські карально-репресивні органи. Справа вкотре підтверджує той факт, що радянська репресивна система функціонувала не для покарання злочинців чи запобігання їй, розкриття гучних злочинів. Кожен «неугодний» міг потрапити за ґрати на значний термін перевиховання у виправно-трудових таборах, не маючи жодної провини перед державою рад та навіть не плануючи ніяких дій проти неї.

Опрацювавши понад тисячу подібних архівно-слідчих справ на громадян Другої Речі Посполитої, репресованих у 1939–1941 рр., не перестаю дивуватися відсутності логіки в діях енкаведистів, бо їх не можна назвати системними, вони радше нагадують рулетку. Часто люди виходили на волю, маючи цілий «букет» звинувачень. Такими ж частими є і суворі вирoki (8–10 років виправно-трудових таборів) Особливої наради при НКВС пересічним громадянам, що були згодні жити за советів і з корою вписатися в нову систему цінностей.

Болеслав Кучинський народився 1906 р. у селі Добања Рогачівського повіту Могильовської губернії (нині Білорусь). Його батько Станіслав Фелікович Кучинський (1875 р. н.) працював лісником. Матір Олександра Михайлівна Кучинська (1887 р. н.) присвятила себе вихованню трьох дітей.

У вересні 1939 р. родина Кучинських переїхала до Сarn, де зняла квартиру на вулиці Пенькній, 24. Станіслав Кучинський влаштувався до Сарненського лісгоспу лісником. Брат Болеслава Казимир (1914 р. н.) працював фельдшером у лікарні № 1, сестра Йоанна (1912 р. н.) – сестрою-господаркою в лікарні № 2 у Сарнах.

Болеслав Кучинський закінчив гімназію в Луниці та три роки навчався в учительському університеті у Вільні. Його навчання, очевидно, перервав призов до Війська Польського в 1931 р.

Де саме вчителював молодий педагог після проходження строкової служби, у кримінальній справі не вказано, оскільки до радянських казематів він потрапив як офіцер резерву Війська Польського і саме на цьому «злочині» базувався подальший сценарій слідчих дій.

3 грудня 1939 р. Болеслав проходив анкетування як «представник керівного складу колишньої польської армії». На останній, 13-й, пункт анкети «Что еще хочет сказать о себе?» Болеслав відповів: «Хочу жить в Сов[етском] Союзе в Зап[адной] Украине и работать в пользу советам». Попри його бажання, задеклароване в цій анкеті, Болеслав залишився «соціально-небезпечним елементом» для нової влади.

Незважаючи на те, що Кучинський так і не влаштувався на роботу в радянській школі, до в'язниці він потрапив 10 квітня 1940 р. під час хвилі арештів польських учителів, яка прокотилася в кінці березня – на початку травня 1940 р.

Єдиний допит в'язня відбувся 11 квітня, наступного дня після арешту. Болеславу поставили запитання щодо його військової служби, а також запитали про осіб, які можуть підтвердити, що він дійсно офіцер резерву.

Із названих ним односельців слідство залучило свідком чека Генриха Чермака. Він розповів, що Станіслав Кучинський винаймав у нього квартиру, переїхавши до Сарн зі станції Немовичі, звідки разом із родиною був змушений виїхати після авіанальоту німецьких бомбардувальників на початку вересня 1939 р. Під час переїзду Генрих дізнався від Станіслава Кучинського про те, що він має сина Болеслава, підпоручика, який перебуває на німецько-польському фронті. І дійсно, як зазначив Генрих, невдовзі після розгрому Війська Польського Болеслав прибув до Сарн.

Свідком у справі Болеслава Кучинського був також українець Федір Хижняк, який разом із Станіславом Кучинським працював у маєтку Фестера і Беренштейна на станції Немовичі (інформації про цей маєток ми не маємо). Станіслав управляв маєтком, а Федір був землеміром. Він неодноразово спілкувався з Болеславом після його повернення з фронту. Під час розмов дізнався від Болеслава, що той потрапив до німецького полону, але зумів втекти і добратися до Сарн.

У слідчій справі є покази Мечислава Зверовича, який жив по сусідству з Кучинськими, винаймаючи житло в Генриха Чермака. Він розповів, що познайомився з Болеславом у грудні 1939 р., коли той повернувся з війни. Сусіди часто спілкувалися, грали в карти.

Усі свідки підтвердили, що Болеслав жодної антирадянської діяльності не вів, вони навіть не чули від нього розмов на політичні теми. Єдиним його бажанням було знайти роботу.

24 червня 1940 р. слідство у справі Болеслава завершило. На той момент він перебував у в'язниці в Острозі, чекаючи постанови Особливої наради при НКВС. 25 жовтня 1940 р. цей позасудовий орган «за антисоветские настроения» засудив Болеслава до восьми років позбавлення волі. Термін покарання він відбував в Івдельлазі. Подальша доля родини Кучинських нам не відома.

Тетiana SAMSONIUK

P. S.: Матеріали рубрики «Повернуті із забуття» Тетяна Самсонюк опрацьовує за архівно-слідчими справами, що зберігаються у фонді «Управління Комітету державної безпеки УРСР по Рівненській області (1919–1957 рр.)» ДАРО та Архіві управління Служби безпеки України. Будемо вдячні, якщо відгукнуться родичі героїв рубрики або ті наші Читачі, які володіють детальнішою інформацією про них.

Towarzystwo Kultury Polskiej w Dubnie obchodziło 25-lecie

Товариство польської культури Дубенщини відсвяткувало 25-річчя

20 грудня в церкві Святого Яна Непомучена в Дубні відбулися урочистості з okazji ювілею Товариства Kultury Polskiej Dubieńskiego.

25 lat temu została założona organizacja społeczna Towarzystwo Kultury Polskiej Dubieńskiego, która jednoczy Polaków mieszkających w Dubnie oraz rejonie dubieńskim. Obecnie należy do niej ponad 100 osób.

Przy Towarzystwie działa szkoła sobotnio-niedzielną języka polskiego dla dzieci i dorosłych. TKP w Dubnie jest otwarte na współpracę z przedstawicielami innych narodowości, którzy są miłośnikami polskich tradycji i kultury.

Z okazji jubileuszu proboszcz parafii Świętego Jana Nепомучена w Dubnie ks. Grzegorz Oważany odprawił mszę świętą w intencji członków Towarzystwa oraz wszystkich prezesów organizacji, stojących na jej czele w różnych okresach. Po liturgii uczniowie szkoły sobotnio-niedzielną przedstawili zgromadzonym jasełka, przygotowane wspólnie z nauczycielem Mieczysławem Łazukiem, skierowanym do Dubna przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą, oraz kierownikiem artystycznym Wiktorem Sajukiem.

W uroczystościach uczestniczyli przedstawiciele Konsulatu Generalnego RP w Łucku, władze miasta, rejonu oraz Rezerwatu Historycznego w Dubnie.

Zwracając się do zgromadzonych w kościele konsul Piotr Urbanowicz złożył życzenia z okazji

jubileuszu oraz podziękował za organizację święta. Następnie w imieniu Konsula Generalnego RP w Łucku wspólnie z konsulem Aleksandrą Olejnik wręczył prezenty uczniom szkoły sobotnio-niedzielną.

Mer miasta Wasyl Antoniuk życzył owocnej współpracy w przyszłości. Również przyszedł z prezentami – w okresie świąt otrzymały je dzieci członków TKP. Z okazji święta życzenia złożyła także pełniąca obowiązki przewodniczącego Dubieńskiej Rejonowej Administracji Państwowej Iryna Krużajło.

Zastępca dyrektora Rezerwatu Historycznego w Dubnie Nadija Lubiecka podziękowała członkom Towarzystwa za współpracę. Szczególnie wyraziła wdzięczność przekazaną na ręce nauczyciela szkoły sobotnio-niedzielną Mieczysławowi Łazukiemu za jego pomoc w zakresie badań i tłumaczeń na język polski.

Z okazji jubileuszu wręczono legitymacje Towarzystwa kilku nowym członkom. Na zakończenie święta prezes TKP Maria Bożko podziękowała wszystkim za udział w uroczystościach.

Jana KŁYMCZUK

Uroczystości z okazji ювілею Товариства польської культури Дубенщини відбулися 20 грудня в храмі Святого Йоана Непомука в Дубні.

25 років тому створили громадську організацію – Товариство польської культури Дубенщини. Вона об'єднує поляків, що живуть у Дубні та Дубенському районі. Сьогодні до неї належать понад 100 осіб.

При товаристві діє суботньо-недільна школа з вивчення польської мови для дітей та дорослих. ТПК Дубенщини відкрите для представників інших національностей, які є шанувальниками польських традицій та культури.

Із нагоди ювілею настоятель парафії Святого Йоана Непомука, отець Гжегож Оважани відправив службу Божу за членів товариства та всіх голів організації, які очолювали її в різні періоди. Після завершення літургії присутні стали свідками різдвяного дійства. Учні суботньо-недільної школи виступили з вертепом, який підготували разом з учителем Мечиславом Лазуком, скерованим до Дубна Центром розвитку польської освіти за кордоном, та художнім керівником Віктором Саюком.

На свято завітали представники Генерального консульства RP у Луцьку, керівництво міста, району та Дубенського державного історико-культурного заповідника.

Із вітаннями до присутніх звернувся konsul Пётр Урбанович, який подякував організаторам за проведення свята. Від імені Генерального консула RP у Луцьку він разом із консулом Александрою Олейнік вручив подарунки учням суботньо-недільної школи.

Mer міста Василь Антонюк побажав плідної співпраці в майбутньому. Він приніс подарунки дітям членів ТПК на Різдвяні свята. Привітала присутніх зі святом та пожелала успіхів у подальшій роботі також виконавча обов'язків голови Дубенської райдержадміністрації Ірина Кружайло.

Заступниця директора Дубенського державного історико-культурного заповідника Надія Любецька, вітаючи членів товариства з ювілеєм, подякувала їм за співпрацю. Особливі слова вдячності вона висловила вчителю суботньо-недільної школи Мечиславу Лазуку за допомогу в дослідницькій та перекладацькій роботі.

Під час заходу кільком новим членам організації вручили посвідчення членів ТПК. На завершення дійства голова товариства Марія Бошко подякувала всім за участь у ювілейних урочистостях.

Яна КЛИМЧУК

Boże Narodzenie w Dubnie

Pod koniec grudnia miała miejsce Wielka Koniunkcja Jowisza i Saturna, na skutek której utworzył się na niebie bardzo jasny punkt nazywany Gwiazdą Betlejemską.

Po raz ostatni Gwiazda Betlejemka pojawiła się na niebie 800 lat temu. Niestety, tym razem ze względu na warunki pogodowe mieszkańcy Dubna mogli ją obserwować tylko dzięki telewizji i Internetowi.

Mgła, chmury, deszcz i wiatr nie mogły natomiast przeszkodzić w świętowaniu Bożego Narodzenia. Wieczorem 24 grudnia wierni różnych wyznań wzięli parasole, założyli wygodne buty i udali się do kościoła rzymskokatolickiej parafii Świętego Jana Nепомучена.

Na mszy świętej obecni byli księża z różnych kościołów: proboszcz parafii Przemienienia Pańskiego Ukrainieckiej Cerkwii Greko-Katolickiej w Dubnie o. Andrij Kowal, proboszcz cerkwii Świętego Onufrego Prawosławnej Cerkwii Ukrainy we wsi Żynec w rejonie dubieńskim o. Roman Wojceszczuk oraz proboszcz klasztoru Świętej Wawary Prawosławnej Cerkwii Ukrainy w Dubnie o. Wołodimir Paseka. Przyszli także mer Dubna Wasyl Antoniuk, przewodniczący Dubieńskiej Rady Rejonowej Wiktor Kowalow i pełniąca obowiązki przewodniczącego Dubieńskiej Rejonowej Administracji Państwowej Iryna Krużajło.

Składając parafianom kościoła Świętego Jana Nепомучена życzenia z okazji święta, przedstawiciele władz życzyli pokoju na Ukrainie, jedności, radości, zdrowia, spokoju, zakończenia pandemii oraz jak najszybszego powrotu do normalności.

«Nie zostawiajmy Jezusa w zimnej stajni, zabierzmy Go do własnego serca. Niech każdy z nas wpuści Go do swojego życia, wówczas wy-

pełni On nasze serca gorącą miłością. Chrystus się urodził!» – zwrócił się do zgromadzonych ks. Grzegorz Oważany, proboszcz kościoła Świętego Jana Nепомучена.

Tekst i zdjęcie: Jana KŁYMCZUK

Різдво в Дубні

Наприкінці грудня в нічному небі шляхи Юпітера та Сатурна перетнулися і певний час планети сяяли разом як одне небесне тіло, відоме як Віфлеємська зірка.

парасольки, одягнули зручне взуття й пішли до храму римо-католицької парафії Святого Йоана Непомука.

На літургії були присутні священники з різних конфесій: настоятель парафії Вознесіння Господнього Української греко-католицької Церкви в Дубні, отець Андрій Коваль, настоятель Свято-Онуфріївського храму Православної Церкви України в селі Злинець Дубенського району, отець Роман Войцешук та настоятель Свято-Варваринського монастиря ПЦУ в Дубні, отець Володимир Пасека. Прийшли також мер Дубна Василь Антонюк, голова Дубенської районної ради Віктор Ковальов, виконавча обов'язків голови Дубенської районної державної адміністрації Ірина Кружайло.

Вітаючи парафіян храму Святого Йоана Непомука зі святом, представники влади пожелали миру Україні, єдності, радості, здоров'я, спокою, закінчення пандемії та якнайшвидшого повернення до нормального життя.

«Не залишаймо Ісуса в холодній стайні, приймімо Його до свого серця. Нехай кожен із нас прийме Ісуса до свого життя, і Він наповнить наше серце гарячою любов'ю. Христос народився!» – звернувся до присутніх отець Гжегож Оважани, настоятель храму Святого Йоана Непомука.

Востаннє Віфлеємська зірка з'являлася на небі 800 років тому. На жаль, цього разу жителі Дубна через погодні умови змогли її побачити лише завдяки телебаченню та інтернету.

Туман, хмарність, дощ та вітер не стали на перешкоді святкуванню Різдва. Увечері 24 грудня містяни різних віросповідань взяли

Текст і фото: Яна КЛИМЧУК

Jeśli święto, to dla wszystkich

6 stycznia ośrodek «Caritas-Spes» parafii Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Łucku przeprowadził kolejną akcję charytatywną.

Україна до dziś żyje według dwóch kalendarzy, w związku z czym chrześcijanie różnych wyznań obchodzą te same święta w innych terminach. W jakimś sensie wyjątkowy w związku z tym jest 6 stycznia, ponieważ wtedy święto mają wszyscy chrześcijanie. Katolicy obrządku rzymskiego i część kościołów protestanckich obchodzą w tym dniu święto Objawienia Pańskiego, a prawosławni i katolicy obrządku greckiego – Wigilię Bożego Narodzenia.

Co prawda nie każdy człowiek ma możliwość świętowania i przyczyną wcale nie jest kalendarz, tylko co innego: ktoś nie ma gdzie mieszkać, ktoś stracił pracę, komuś starcza emerytury tylko na leki i opłaty za mieszkanie, a ktoś po prostu nie ma pieniędzy. Chodzi tu nie o to, że nie wszyscy mogą sobie pozwolić na 12 tradycyjnych potraw na stole wigilijnym, tylko o to, że niektórzy nie mogą sobie pozwolić nawet na zwykłą gorącą zupę. Właśnie z myślą o takich osobach ośrodek «Caritas» działający przy parafii Świętych Apostołów Piotra i Pawła przeprowadził akcję «Obiad dla potrzebujących».

Parafialny ośrodek jest jednym z ponad 30 ośrodków religijnej organizacji charytatywnej «Caritas-Spes», działających w 12 obwodach na terenie Ukrainy. «Caritas-Spes» została założona w 1995 r. przez Konferencję Biskupów Kościoła Rzymskokatolickiego na Ukrainie. Nazwa organizacji – z łaciny «Miłość-Nadzieja» – odzwierciedla sens jej działalności: niesienie ludziom miłości i nadziei. Przychodzi z pomocą najbardziej potrzebującym: rodzinom wielodzietnym i o niskich dochodach, osobom bezdomnym, sierotom, przesiedleńcom z Krymu i Donbasu, a także tym, którzy obecnie przebywają w strefie działań wojennych. Ośrodek «Caritas» przy rzym-

skokatolickiej parafii Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Łucku został założony w 2020 r. Wśród wolontariuszy organizacji są wierni z katedralnej parafii, pracownicy Państwowego Rezerwatu Historycznego w Łucku, jak również wierni różnych wyznań, którzy po prostu nie pozostają obojętni wobec problemów innych ludzi.

Tym razem wolontariusze przygotowali gorące posiłki, składające się z barszczu, pieczonych ziemniaków z mięsem i warzywami, sałatki oraz deseru. Wspólnie z wolontariuszami gotowali księża katedralnej parafii: proboszcz i dyrektor ośrodka ks. kanonik Paweł Chomiak, wikariusz Marcin Ciesielski, nawet biskup diecezji łuckiej Witalij Skomarowski obierał ziemniaki. Obiady otrzymało 30 osób.

«Szczere emocje, łzy wdzięczności i ciepłe uśmiechy sprawiły, że ten dzień stał się wyjątkowym. I znowu jesteśmy przekonani do tego, co robimy i zachęcamy innych do czynienia dobra z łatwością i radością, zwłaszcza w zespole jednej wielkiej rodziny. Dziękujemy wszystkim, którzy włączyli się do działania, którzy swoimi wysiłkami pomogli nieść radość ludziom wokół nas» – czytamy na profilu organizacji na Facebooku.

Była to już trzecia akcja charytatywna zorganizowana przez parafialny «Caritas» w Łucku w okresie świątecznym. 26 grudnia, w drugim dniu Bożego Narodzenia, potrzebujące osoby w starszym wieku otrzymały paczki z darami, a 2 stycznia dzieci z wielodzietnych rodzin – nowe obuwie.

Anatol OLIKH

Zdjęcia z profilu www.facebook.com/caritasspesslutsk

Як свято, то для всіх

Осередок «Caritas-Spes» парафії Святих Апостолів Петра і Павла в Луцьку 6 січня провів чергову благодійну акцію.

Оскільки Україна досі живе за двома календарями, християни різних деномінацій відзначають однієї й ті ж свята порізно. А от 6 січня – в певному сенсі винятковий день, адже його святкують усі. Так, католики римського обряду і частина протестантських церков відзначають свято Богоявлення Господнього, а православні та католики візантійського обряду – навечір'я Різдва Христового.

Щоправда, не всі люди мають змогу гідно зустріти свято, за яким календарем би вони його не відзначали. З різних причин – хтось не має житла, хтось втратив роботу, в когось уся пенсія іде на ліки і комуналку, у когось просто сутужно з грошима. І тут ідеться не про те, що не всі можуть дозволити собі традиційних 12 страв на святковому столі, часом хтось може не мати елементарного гарячого супу. Саме з думкою про таких людей осередок «Caritas» парафії Святих Апостолів Петра і Павла провів акцію «Обід для потребуючих».

Парафіяльний осередок є одним із понад 30 центрів релігійної благодійної організації «Caritas-Spes», які діють у 12 областях України. Заснувала «Caritas-Spes» у 1995 р. Конференція єпископів Римо-католицької Церкви в Україні. Назва організації – латинською мовою вона означає «Любов-Надія» – відображає суть її діяльності: нести любов і надію людям. Інституція надає допомогу тим, хто цього найбільше потребує: багатодітним і малозабезпеченим, бездомним, сиротам, переселенцям із Криму і Донбасу, а також тим, хто був змушений залишитися в зоні бойових дій. У римо-католицькій парафії Святих Апостолів Петра і Павла в Луцьку осередок «Caritas»

був заснований у 2020 р. Серед волонтерів організації – віряни кафедральної парафії, працівники Державного історико-культурного заповідника в Луцьку, просто небайдужі люди різних віросповідань.

Цього разу волонтери приготували гарячі обіди, які склалися із борщу, печеної картоплі з м'ясом та овочами, салату та десерту. До приготування долучилися священники кафедральної парафії – парох і директор осередку, отець-канонік Павло Хом'як, вікарій Марцін Цесельський, а правлячий єпископ Луцької дієцезії Віталій Скомаровський чистив картоплю. Обіди отримали 30 осіб.

«Щирі емоції, сльози вдячності та теплі усмішки наситили цей день та зробили його ще більш особливим. І ми вкотре переконаємося та заохочуємо інших, що робити добро легко та радісно, особливо в команді однієї великої родини. Дякуємо усім, хто долучився до допомоги, хто своїми зусиллями допоміг подарувати радість тим, хто поруч із нами», – написано на профілі організації у фейсбуці.

Це була вже третя благодійна акція, яку провів парафіяльний «Caritas» у цей різдвяний період. Так, 26 грудня, у другий день Різдва, літнім незможним людям подарували продуктові набори, а 2 січня діти з багатодітних сімей отримали нові черевки.

Анатолій ОЛИХ

Фото із профілю www.facebook.com/caritasspesslutsk

Konsul Generalny RP w Łucku spotkał się z tarnopolskimi Polakami

Генеральний консул РП у Луцьку зустрівся з тернопільськими поляками

W przededniu Nowego Roku Konsul Generalny RP w Łucku Sławomir Misiak odwiedził Tarnopol. Dyplomata spotkał się z merem miasta Serhijem Nadałem oraz przedstawicielami władz obwodowych. Złożył także wizytę w Polskim Centrum Kultury i Edukacji im. prof. Mieczysława Krąpca.

Напередодні Нового року Генеральний консул РП у Луцьку Славомір Місяк відвідав Тернопіль. Дипломат зустрівся з мером міста Сергієм Надалом та керівництвом області, відвідав також Польський центр культури і освіти імені професора Мечислава Кромпця.

Ze względu na pandemię spotkanie z Konsulem Generalnym w PCKiE, mające miejsce 29 grudnia, odbyło się w bardzo ścisłym gronie – uczestniczyli w nim najstarsze osoby stowarzyszenia.

Najpierw Sławomira Misiaka powitał prezes Polskiego Centrum w Tarnopolu Piotr Fryz, następnie dyplomata złożył życzenia członkom organizacji oraz przekazał im świąteczne życzenia od prezydenta RP Andrzeja Dudy i jego małżonki Agaty Kornhauser-Dudy. Uczestnicy spotkania porozmawiali z konsulem przy herbacie i makowcu, a także zaśpiewali wspólnie kolędy.

Pod koniec spotkania Sławomir Misiak wręczył w imieniu Pary Prezydenckiej paczkę świąteczną przygotowaną w ramach akcji «Pomoc Polakom na Wschodzie».

W tym samym dniu Konsul Generalny RP w Łucku Sławomir Misiak omówił kierunki polsko-ukraińskiej współpracy m.in. w zakresie kultury, oświaty, handlu i gospodarki podczas spotkań z pierwszym zastępcą przewodniczącego Tarnopolskiej Obwodowej Administracji Państwowej Ihorem Demianczukiem, zastępcą przewodniczącego TOAP Wiktorem Ustenką oraz z przewodniczącym Tarnopolskiej Rady Obwodowej Mychajłem Hołowką.

Oksana MŁYNKO,
Polskie Centrum Kultury i Edukacji
im. prof. Mieczysława Krąpca w Tarnopolu
Fot. Lilia KILBIĆKA

Через пандемію в зустрічі з Генеральним консулом у польському товаристві, яка відбулася 29 грудня, взяла участь невелика кількість осіб – лише його найстарші члени.

Славоміра Місяка привітав голова Польського центру в Тернополі Петро Фриз, потім дипломат звернувся до представників організації та передав їм святкові вітання від президента РП Анджея Дуди і його дружини Агати Корнгаузер-Дуди. Учасники зустрічі порозмовляли з дипломатом, частуючись чаєм і маковим пирогом, та заспівали разом із ним колядки.

На завершення Славомір Місяк вручив полякам літнього віку подарунки від імені польської президентської пари в рамках акції «Допомога полякам на Сході».

Того ж дня Генеральний консул РП у Луцьку обговорив перспективні напрямки українсько-польської співпраці, зокрема в культурній, освітній та торговельно-економічній сферах, під час зустрічей із першим заступником голови Тернопільської обласної державної адміністрації Ігорем Дем'янчуком, заступником голови облдержадміністрації Віктором Устенком та головою Тернопільської обласної ради Михайлом Головком.

Oksana MŁYNKO,
Польський центр культури і освіти
імені професора Мечислава Кромпця в Тернополі
Фото: Лілья КІЛБІЦЬКА

Z okazji Jubileuszu
80-lecia urodzin
serdeczne życzenia
szczęścia, zdrowia
i wszystkiego najlepszego
składamy na ręce
ANATOLA WOZNIUKA,
długoletniego członka
Stowarzyszenia Kultury Polskiej
im. Ewy Felińskiej na Wołyniu

Redakcja «Monitora Wołyńskiego»
oraz Stowarzyszenie Kultury Polskiej
im. Ewy Felińskiej na Wołyniu

Z okazji 95. urodzin
składamy najserdeczniejsze życzenia
nieustającej pogody ducha
oraz kolejnych lat w zdrowiu,
szczęściu i radości
naszej Kochanej Jubilatce
WANDZIE RAD
z domu Czajkowskiej

Redakcja «Monitora Wołyńskiego»
oraz Stowarzyszenie Kultury Polskiej
im. Ewy Felińskiej na Wołyniu

Drogiej Jubilatce,
Pani
TAMARZE WOZNIUK
z okazji 80. urodzin
składamy
serdeczne życzenia
długich lat życia
przepełnionych zdrowiem
i opieką Bożą

Redakcja «Monitora Wołyńskiego»
oraz Stowarzyszenie Kultury Polskiej
im. Ewy Felińskiej na Wołyniu

Zima w strzeleckich szeregach. Część 1

Зима у стрілецьких організаціях. Частина 1

Zima w strzeleckich szeregach nie oznaczała okresu stagnacji. Wprawdzie w listopadzie kończono akcję «Dziesięć strzałów ku chwale Ojczyzny» i zamierała aktywność na przysypanych śniegiem boiskach i stadionach, przychodził za to radosny czas świąt i karnawału.

Wołyńcy potrafili bawić się naprawdę wesoło, z istic kresową fantazją, przeznaczając zgromadzone za sprawą organizowanych zabaw, przedstawień i «Maskarad» pieniądze na cele społeczne. Zaczynał się też sezon zawodów zimowych oraz pora ważnych strzeleckich świąt i rocznic.

Już na początku grudnia rozpoczynała się akcja przygotowywania paczek dla starszych kolegów – strzelców, którzy pełnili właśnie służbę i na czas świąt musieli pozostać w wojsku. Co było w paczkach? Domowej roboty ciasta, słodczyce, lepsze papierosy, słowem drobniactwo, świadczące o pamięci kolegów. Przed świątami organizowano też gwiazdkowe kiermasze, dzięki którym gromadzono fundusze na gwiazdkę dla dzieci z najuboższych rodzin. Chłopcy z kowelskiego oddziału podjęli w tej sprawie wyzwanie ze strony strzelczyń i zdobyli pieniądze, wynajmując się do rąbania drewna.

Co prawda Wołyń nie miał takich atrakcji jak Warszawa, gdzie na gwiazdkę dla dzieci bezrobotnych na placu Teatralnym kwestował dyrektor stołecznego zoo dr Żabiński w towarzystwie młodego lwa, lamy i wielbłąda, uzyskując do skarbonki niemałe sumy, ale i pieniądze z wołyńskich kiermaszy gwiazdkowych czy akcji rąbania drewna wystarczyły na szlachetny cel. Dzieci z najuboższych rodzin miały wspaniałą zabawę przy choince, urozmaiconą występami strzeleckiego teatru amatorskiego. Otrzymały też skromne, przygotowane przez strzelczyń, upominki. Często na taką okazję szykowano specjalne atrakcje, na przykład w Uglach w powiecie kostopolskim strzelcy własnoręcznie wykonali figurki do pomysłowej Szopki Krakowskiej. To «cudeńko» do strzeleckiej świetlicy przychodzili oglądać również starsi mieszkańcy miejscowości («Strzelec», 1935, nr 12, s. 15).

Boże Narodzenie świętowali także sami strzelcy. W grudniu lub na początku stycznia obchodzono «Oplatek Strzelecki». Przy suto zastawionych stołach gromadził on w strzeleckich świetlicach nie tylko aktywnych członków i ich rodziny, ale także tych, którzy właśnie odbywali czynną służbę wojskową i korzystali z urlopu świątecznego.

W 1930 r. reporter «Przeglądu Wołyńskiego» pisał: «Gwarno, rojno i szumno było w lokalu Związku Strzeleckiego w Łucku w dniu 28 grudnia, kiedy to odbywało się tradycyjne święto oplatka strzeleckiego. Brać strzelecka zebrała się licznie, stwierdzając żywy rozrost Związku, nie liczącego się z tak błahemi względami, jak zła

koniunktura gospodarcza» («Oplatek Strzelecki w Łucku», «Przegląd Wołyński», 1930, nr 52, s. 4).

W tym roku «Oplatek Strzelecki» w stolicy Wołyńia zgromadził przeszło 100 osób. W pięknie ustrojonej jedlini sali życzenia składali strzelcom zarówno zaproszeni goście, między innymi dowódca 24 Pułku Piechoty płk Antoni Żurkowski oraz redaktor «Przeglądu Wołyńskiego» Tadeusz Zagórski, jak i przełożeni: prezes Podokręgu Wołyń Związku Strzeleckiego senator Antoni Staniewicz, komendant Podokręgu Wołyń por. Stanisław Zarębski oraz mój dziadek Jan Marcinkowski, komendant Powiatu Łuck («Oplatek Strzelecki w Łucku», «Strzelec», 1931, nr 9, s. 15).

Po podzieleniu się oplatkiem wszyscy zasiedli do wspólnego posiłku, podczas którego nie mogło zabraknąć wybornego karpia w galarecie czy sówicie okraszonej bakaliaми kutii. Przy choince, którą strzelczyń udekorowały własnoręcznie wykonanymi ozdobami, śpiewano kolędy, pieśni strzeleckie oraz na melodię «Wśród nocnej ciszy» – «Kolędę Strzelców Wołyńskich» zaczynając się od słów:

«Z Betlejem przyszła o Dzieciątka wieść,
Więc wszyscy strzelcy chcą Mu pokłon nieść.
Do stajenki pośpieszają,
Piękną wartę wystawiają
I oddają cześć.
Józef się pyta: Jak was chłopcy zwać?
Skądęście rodem? Kto wasz ojciec – mac? Myśmy polska brać strzelecka.
Do świętego przyszlim dziecka
Serca nasze dać»

(«Kolęda Strzelców Wołyńskich», «Przegląd Wołyński», 1930, nr 52, s. 4).

Równie miło w tym samym roku świętowano Boże Narodzenie na «Strzeleckim Oplatku» w Kowlu. Bawiono się wesoło – tym bardziej, że można było «wypić kilka łyków wina jabłkowego, fabrykacji Sejmiku Kowelskiego, i zakąsić ciastem, cukierkami oraz orzechami, ofiarowanymi przez ob. Wąsikową, lub zapalić «fasowanego» papierosa» («Tradycyjny oplatek WZS oddz. w Kowlu», «Strzelec», 1931, nr 2, s. 10). Strzeleckie spotkanie w Kowlu zakończyła pamiątkowa fotografia, po której uczestnicy spotkania udali się na jasełka do miejscowego kina «Expres». Co ważne – dochód z jasełkowego występu przeznaczono na budowę kościoła-pomnika w Kowlu.

W Równem w 1936 r. przy jednym stole zasiadło aż 200 strzelców, strzelczyń, orląt i zaproszonych przyjaciół. Po przemówieniu ks. dziekana Ludwika Syrewicza głos zabrał stary legun I Brygady Legionów, starszy kompanijny Jerzy Rojan, który wspominał oplatki leguńskie w polu, a komendant powiatowy por. Wójcik przypomniał

Zima u strzeleckich organizacjach nie była okresem застою. Хоч у листопаді й завершувалася акція «Десять пострілів на честь Батьківщини» та припинялася активність на присипаних снігом футбольних полях і стадіонах, приходив радісний час свят і карнавалу.

Волянці вміли святкувати дійсно весело, зі справжньою кресовою фантазією, віддаючи на благодійність гроші, зібрані під час забав, виступів і маскарадів. У цей час починався сезон зимових змагань, важливих стрілецьких свят та річниць.

Уже на початку грудня стрільці починали готувати пакунки для старших колег, які служили у війську і під час свят мусили залишатися на службі. Що було в пакунках? Домашні пироги, солодощі, кращі сигарети та інші дрібниці, які свідчили, що про колег пам'ятають. Перед святами також організовували ярмарки, завдяки яким збирали кошти на Різдво для дітей із найбідніших сімей. Хлопці з ковельського стрілецького підрозділу заради цієї справи прийняли виклик від стрільчинь і заробили гроші, рубаючи дрова.

Щоправда, на Волині не було таких розваг, як у Варшаві, де на Різдво пожертви для дітей безробітних збирав на Театральній площі директор столичного зоопарку Ян Жабінський у товаристві молодого лева, лами й верблюда, отримуючи немалі суми до скарбнички. Проте грошей із волинських різдвяних ярмарків чи акції рубання дров вистачало на благодійність. Для дітей із найбідніших сімей тоді організували прекрасні розваги біля ялинки, серед яких були й виступи стрілецького аматорського театру. Вони отримували скромні подарунки, підготовлені стрільчинями. Із цієї нагоди часто влаштовували спеціальні заходи. Наприклад, в Углах Костопільського повіту стрільці власноручно виготовляли фігурки для креативного краківського вертепу. На це диво до стрілецької світлиці приходили подивитися старші мешканці села («Strzelec», 1935 р., № 12, с. 15).

Різдво святкували і самі стрільці. У грудні або на початку січня вони проводили «Стрілецький святвечір». За щедро заставленими столами у стрілецьких світлицях збиралися не тільки активні члени та їхні родини, але й ті, хто служив у війську і був у відпустці з нагоди свята.

У 1930 р. репортер видання «Przegląd Wołyński» писав: «Гамірно та велелюдно було у приміщенні Стрілецького союзу в Луцьку 28 грудня, коли проходила традиційна оplatкова зустріч. Зібралось багато стрільців, що свідчило про розростання союзу попри погану економічну кон'юнктуру» («Стрілецький святвечір у Луцьку», «Przegląd Wołyński», 1930 р., № 52, с. 4).

Того року «Стрілецький святвечір» у столиці Волині зібрав більше 100 осіб. У залі, прикра-

шеній ялинкою, стрільців вітали як запрошені гості, серед яких були командир 24-го піхотного полку, полковник Антоній Жураковський і редактор видання «Przegląd Wołyński» Тадеуш Загурський, так і очільники Стрілецького союзу: керівник підokręgu «Волинь», сенатор Антоній Станевич, комендант підokręgu «Волинь», поручник Станіслав Зарембський та мій дід Ян Марцінковський, комендант Луцького повіту Стрілецького союзу («Стрілецький святвечір у Луцьку», «Strzelec», 1931 р., № 9, с. 15).

Поділившись оplatком, усі сідали до спільного столу, на якому був чудовий заливний карп чи рясно присмачена сухофруктами кутя. Біля ялинки, яку стрільчині оздоблювали власноруч виготовленими прикрасами, співали колядки, стрілецькі пісні та «Колядку волинських стрільців» на мелодію «Wśród posnej ciszy», яка починалася такими словами:

Зійшов Син Божий з неба висоти,
Стрільці рішили в Віфлеєм іти.

До вертепу поспішають,
Гарну варту виставляють
І честь віддають.

Йосиф питає: «Звідки ви йдете?
Хто батько-мати? Що шукаєте?»

«Ми – стрілецькая ватага,
І прийшли віддати повагу
Сину Божому».

(«Колядка волинських стрільців», «Przegląd Wołyński», 1930 р., № 52, с. 4).

Того ж року так само гарно відзначали Різдво на «Стрілецькому святвечорі» в Ковелі. Гуляли весело, тим більше, що можна було «випити кілька ковтків яблучного вина, виготовленого Ковельським сеймиком, і закусити пирогами, цукерками та горіхами, які пожертвувала пані Вонсікова, або запалити видану цигарку» («Традиційна оplatкова зустріч ковельського підрозділу Стрілецького союзу на Волині», «Strzelec», 1931 р., № 2, с. 10). На завершення зустрічі стрільці у Ковелі всі сфотографувалися на пам'ять, після чого учасники заходу пішли на вертеп до місцевого кінотеатру «Експрес». Важливо те, що дохід із виступу передали на будівництво костелу-пам'ятника в Ковелі.

У 1936 р. у Рівному за одним столом зібралися аж 200 стрільців, стрільчинь, орлят і запрошених друзів. Після отця Людвіка Сиревича виступив легіонер 1-ї бригади легіонів, ротний Єжи Роян, який пригадав легіонерські святвечори в полі, а повітвий комендант, поручник Вуйцік розповів про те, як польські солдати збиралися на чужині – в Америці та Франції.

Святкували також у менших підрозділах. Наприклад, у польському селі Ядвіполь чле-

Program Stypendialny Rządu RP dla Młodych Naukowców

Стипендійна програма уряду Польщі для молодих науковців

Stodium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego ogłosiło nabór do Programu Stypendialnego Rządu RP dla Młodych Naukowców skierowanego do kandydatów z: Europy Wschodniej, Rosji, krajów Azji Środkowej i Kaukazu. Stypendia będą przeznaczone na pobyt naukowy na uczelniach polskich w okresie od września 2021 r. do czerwca 2022 r.

Центр східноєвропейських студій Варшавського університету оголосив набір на Стипендійну програму уряду Республіки Польща для молодих науковців із країн Східної Європи, Центральної Азії, Кавказу та Росії. Стипендії призначені для наукового стажування в польських університетах у період із вересня 2021 р. до червня 2022 р.

STUDIUM EUROPY WSCHODNIEJ UNIWERSYTET WARSZAWSKI

NABÓR ZGŁOSZEŃ

DO PROGRAMU RZĄDU RP DLA MŁODYCH NAUKOWCÓW – XIX edycja, rok akad. 2021/2022
TERMIN SKŁADANIA APLIKACJI **1 MARCA 2021** | STUDIUM.UW.EDU.PL

ZOBACZ WIĘCEJ

I. KANDYDACI

1. Zainicjowany w roku 2003 «Program Stypendialny dla Młodych Naukowców» adresowany jest do kandydatów z: Białorusi, Ukrainy, Mołdawii, Rosji, Kazachstanu, Kirgistanu, Tadżykistanu, Turkmenistanu, Uzbekistanu oraz Armenii, Azerbejdżanu i Gruzji. W roku akademickim 2021/2022 zostanie zrealizowana XIX edycja Programu.

2. Preferowane są kandydatury osób mogących wykazać się już pewnymi osiągnięciami naukowymi i/lub aktywnością organizacyjną, których dotychczasowa działalność daje największą możliwość wykorzystania w ich krajach zdobytej w Polsce specjalizacji w różnych dziedzinach życia naukowego i działalności społecznej.

3. Stypendia są przyznawane na realizację projektu badawczego w ramach stażu naukowego.

4. Każdy z zakwalifikowanych kandydatów może otrzymać stypendium jednorazowo na określony czas i, poza nadzwyczajnymi okolicznościami, bez możliwości przedłużenia.

5. Łączny czas trwania stażu i kursu językowego wynosi 10 miesięcy, istnieje możliwość przedłużenia pobytu na dodatkowy miesiąc, lipiec 2022 r., jeśli koordynator programu, w porozumieniu z tutorem, wystąpi o takie przedłużenie. Zasady zostały opisane w Umowie i Regulaminie Programu. Ewentualne dodatkowe stypendium zakończy się 31 lipca 2022 r.

6. Realizacja programu dla osób z zadowalającą znajomością języka polskiego rozpocznie się 1 września 2021 r. Kursem Przygotowawczym, prowadzonym na Uniwersytecie Warszawskim, obejmującym wykłady ogólne oraz uzupełniający kurs języka polskiego.

7. W wypadku stypendystów przyjętych na staż, ale bardzo słabo znających język polski, realizacja Programu zacznie się 1 sierpnia 2021 r. dodatkowym, intensywnym kursem językowym. W takim przypadku stypendium trwać może łącznie nawet 12 miesięcy.

8. Realizacja stażu (studiów) będzie trwała od 1 października 2021 r. do 30 czerwca 2022 r.

9. Wysokość stypendium wynosi 1500 złotych netto. Stypendyści pokrywają w ramach tej kwoty zakwaterowanie, wyżywienie i ubezpieczenie. Po przyjeździe Stypendyści podpisują umowę, która określa zasady i warunki wypłacania stypendium oraz prawa i obowiązki stron.

10. Stypendium wypłacane jest wyłącznie osobom przebywającym w Polsce i niepobierającym innych stypendiów.

11. Komplet dokumentów należy złożyć osobiście lub przesłać pocztą (z dopiskiem na kopercie «Program Stypendialny dla Młodych Naukowców») do właściwych terytorialnie placówek dyplomatycznych RP oraz przesłać na adres stypendia.studium@uw.edu.pl do 1 marca 2021 r.

12. Właściwe konsulaty RP osobom, które otrzymały stypendium, będą przyznawać wize do 31 lipca 2022 r.

II. WYMAGANIA OGÓLNE

1. Ukończone studia wyższe (4- lub 5-letnie, kończące się obroną pracy licencjackiej, dyplomowej lub magisterskiej) przede wszystkim na kierunkach humanistycznych: historii, stosunkach międzynarodowych, politologii, dziennikarstwie, socjologii, etnologii, kulturoznawstwie, psychologii społecznej, administracji i zarządzaniu, prawie oraz kierunkach zbliżonych.

2. Wiek kandydatów – do 35 lat.

3. Ogólna orientacja w problematyce w jednej z wymienionych dziedzin lub dziedzin pokrewnych, zwłaszcza w odniesieniu do okresu XIX–XXI w.

4. Znajomość języka polskiego, gwarantująca rozumienie wykładów z dziedziny kandydata i korzystanie z literatury przedmiotu (por. 1–6,7).

5. W wyjątkowych wypadkach możliwe będzie zakwalifikowanie osób nieznających języka polskiego. Stypendyści tacy będą jednak zobowiązani do samodzielnej nauki języka po otrzymaniu powiadomienia o zakwalifikowaniu oraz odbędą dodatkowy intensywny kurs języka polskiego w sierpniu 2021 r. (zob. 1-7).

I. КАНДИДАТИ

1. Започаткована у 2003 р. Стипендійна програма уряду РП для молодих науковців призначена для кандидатів із Білорусі, України, Молдови, Росії, Казахстану, Киргизії, Таджикистану, Туркменістану, Узбекистану, а також Вірменії, Азербайджану і Грузії. У 2021–2022 н. р. буде реалізований XIX набір програми.

2. Перевага надаватиметься кандидатам, які можуть представити певні наукові досягнення та/або підтвердити активну громадську діяльність, чії досягнення дадуть найкращу можливість використати здобуту в Польщі спеціалізацію у своїх країнах у різних сферах наукового та суспільного життя.

3. Стипендії призначаються для реалізації дослідницького проекту в рамках наукового стажування.

4. Кожний із відібраних кандидатів може отримати стипендію одноразово на визначений період і без можливості її продовження на наступний рік, окрім надзвичайних обставин.

5. Загальна тривалість стажування та мовного курсу становить 10 місяців із можливістю продовжити термін перебування на додатковий місяць (липень 2022 р.), якщо координатор програми, за погодженням з науковим керівником, подасть відповідну заявку. Деталі описані в договорі та «Правилах програми». Додаткова стипендія закінчиться 31 липня 2022 р.

6. Реалізація програми для осіб, які володіють польською мовою на достатньому рівні, розпочнеться 1 вересня 2021 р. із додаткового підготовчого курсу у Варшавському університеті, який охоплюватиме лекції на загальну тематику та додатковий курс польської мови.

7. У випадку стипендістів, які погано володіють польською мовою, реалізація програми розпочнеться 1 серпня 2021 р. із додаткового інтенсивного мовного курсу. У такому випадку стипендія може тривати загалом 12 місяців.

8. Реалізація стажування (навчання) триватиме з 1 жовтня 2021 р. до 30 червня 2022 р.

9. Розмір щомісячної стипендії складає 1500 злотих. За ці кошти стипендіати покривають витрати на проживання, харчування та страховий поліс. Після приїзду до Польщі стипендісти підпишуть договір, в якому буде окреслено правила та умови виплати стипендії, права та обов'язки сторін.

10. Стипендію платитимуть виключно особам, які перебувають у Польщі та не отримують інших стипендій.

11. Комплект документів потрібно подати особисто або вислати поштою (з позначкою на конверті «Стипендійна програма для молодих науковців») у відповідні територіальні дипломатичні представництва РП, а також надіслати на адресу stypendia.studium@uw.edu.pl до 1 березня 2021 р.

12. Стипендістам програми видадуть візи терміном дії до 31 липня 2022 р. у відповідних консульствах РП.

II. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ

1. Закінчена повна вища освіта (4- або 5-річне навчання, яке закінчилося захистом бакалаврської, дипломної або магістерської роботи) передусім за гуманітарними спеціальностями: історія, міжнародні відносини, політологія, журналістика, соціологія, етнологія, культурознавство, соціальна психологія, адміністрація та менеджмент, право, а також споріднені спеціальності.

2. Вік кандидатів – до 35 років.

3. Загальна обізнаність із проблематикою однієї з названих або споріднених галузей, зокрема щодо періоду XIX–XX ст.

4. Знання польської мови на рівні, що дозволяє розуміти лекції та літературу зі сфери зацікавлень кандидата (розділ I, пункти 6, 7).

5. В окремих випадках буде можливим призначення стипендісти особам, які не знають польської мови. Такі стипендісти будуть зобов'язані самостійно вчити польську мову після отримання повідомлення про призначення стипен-

6. Аплікації осіб студіюючих lub odbywających wszelkiego rodzaju staże, stypendia w Polsce, nie będą rozpatrywane.

III. WYMAGANE DOKUMENTY

1. Kopia dyplomu ukończenia studiów wyższych, równorzędnych z polskimi studiami licencjackimi (minimum), magisterskimi lub poświadczanie o odbywaniu studiów doktoranckich.

2. Kwestionariusz kandydata (dostępny na stronie studium.uw.edu.pl).

3. Związany list motywacyjny z uzasadnieniem wybranego kierunku studiów (w języku polskim lub angielskim).

4. Projekt pracy badawczej (w języku polskim lub angielskim).

5. CV w języku polskim lub angielskim pisane w porządku od najnowszych zdarzeń wraz z fotografią.

6. Lista publikacji, osiągnięć i wykonywanych projektów zawodowych.

7. Świadczenia potwierdzające znajomość języka polskiego i angielskiego.

8. Ewentualne inne dane, dokumenty lub informacje mogące – zdaniem kandydata – pomóc Komisji Kwalifikacyjnej we właściwej ocenie jego kandydaty.

IV. TRYB KWALIFIKACJI

1. Termin składania aplikacji upływa 1 marca 2021 r.

2. Kwalifikacja kandydatów odbywa się w dwóch etapach:

a) I etap obejmuje kwalifikację przeprowadzoną w oparciu o nadesłane dokumenty przez komisję w Warszawie – osoby wybrane do dalszych etapów zostaną wyznaczone do 20 kwietnia 2021 r.

b) II etap kwalifikacji polega na przesłuchaniu kandydatów przez wyjazdowe Komisje Kwalifikacyjne w okresie 1 maja – 15 czerwca 2021 r. (szczegółowe terminy zostaną ustalone po zakończeniu I etapu).

3. O szczegółowym terminie i miejscu przesłuchań kandydaci zostaną powiadomieni przez Studium Europy Wschodniej.

4. O wynikach kwalifikacji kandydaci zostaną poinformowani przez Studium Europy Wschodniej w terminie ok. 10 lipca 2021 r.

Szczegółowe informacje znajdziecie Państwo na stronie internetowej: studium.uw.edu.pl

Źródło: studium.uw.edu.pl

dii та пройдуть додатковий інтенсивний курс польської мови в серпні 2021 р. (див. I-7).

6. Заявки осіб, які перебувають на різних стажуваннях та стипендійних програмах у Польщі, не розглядатимуться.

III. НЕОБХІДНІ ДОКУМЕНТИ

1. Копія диплома про повну вищу освіту, яка відповідає польському рівню бакалавра (мінімум) чи магістра, або довідка про навчання в аспірантурі.

2. Анкета кандидата (формуляр доступний на сайті: studium.uw.edu.pl).

3. Короткий мотиваційний лист (польською або англійською мовою) з обґрунтуванням обраного напрямку навчання.

4. Проект дослідницької роботи (польською або англійською мовою).

5. Резюме (Curriculum Vitae) з фотографією, написане англійською мовою, починаючи від найновіших подій.

6. Список публікацій, досягнень та професійних проектів.

7. Документи, які підтверджують знання польської та англійської мов.

8. Інші дані, документи або інформація, які можуть, на думку кандидата, допомогти ква-

ліфікаційній комісії відповідно оцінити його кандидатуру.

IV. ПОРЯДОК ВІДБОРУ

1. Термін подання заявок закінчується 1 березня 2021 р.

2. Відбір кандидатів відбувається у два етапи:

a) I етап проводиться комісією у Варшаві на підставі надісланих документів. Осіб, відібраних до наступного етапу, визначать до 20 квітня 2021 р.;

b) II етап відбору проводиться на підставі співбесіди з виізною кваліфікаційною комісією в період з 1 травня до 15 червня 2021 р. (конкретні терміни визначать після закінчення I етапу).

3. Про детальні терміни і місця співбесід кандидатів поінформує Центр східноєвропейських студій Варшавського університету.

4. Про результати відбору Центр східноєвропейських студій повідомить кандидатів приблизно до 10 липня 2021 р.

Більш детальну інформацію Ви знайдете на сайті: studium.uw.edu.pl

Джерело: studium.uw.edu.pl

Trwa nabór do 23. edycji programu Thesaurus Poloniae

Триває 23-й набір на програму «Thesaurus Poloniae»

Do 31 stycznia 2021 r. trwa nabór do 23. edycji programu stypendialnego Thesaurus Poloniae. W 2021 r. w związku z trwającą epidemią COVID-19 terminy naboru do konkursu stypendialnego będą ogłaszane w zależności od rozwoju sytuacji. Terminy pobytu stypendystów w Krakowie będą ustalane indywidualnie.

Thesaurus Poloniae to trzymiesięczny program stypendialny Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP, realizowany przez Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie od jesieni 2009 roku. Program adresowany jest do zagranicznych naukowców prowadzących badania poświęcone kulturze, historii i wielokulturowemu dziedzictwu Rzeczypospolitej i Europy Środkowej.

Do udziału w programie MCK w Krakowie zaprasza zarówno badaczy zajmujących się zarządzaniem i ochroną dziedzictwa kulturowego, jak i teoretycznymi badaniami z zakresu historii, socjologii, etnografii, antropologii itp.

Thesaurus Poloniae realizowany jest w dwóch kategoriach: Program Senior dla profesorów i wykładowców akademickich posiadających tytuł doktora oraz Program Junior dla doktorantów.

Dotychczas odbyły się 22 edycje, w których wzięło udział 119 naukowców z 34 krajów (Armenia, Austria, Azerbejdżan, Belgia, Białoruś, Bułgaria, Chiny, Chorwacja, Czechy, Egipt, Estonia, Francja, Gruzja, Hiszpania, Irak, Iran, Japonia, Kanada, Litwa, Łotwa, Macedonia, Mołdawia, Niemcy, Rosja, Rumunia, Serbia, Słowacja, Syria, Ukraina, USA, Węgry, Wielka Brytania, Włochy, Meksyk).

Zakwalifikowany uczestnik programu otrzymuje stypendium (3500 zł, ok. 770 EURO dla uczestników programu Senior oraz 2500 zł, ok. 550 EURO dla uczestników programu Junior miesięcznie) oraz jednorazowy grant, wypłacany wraz z pierwszym stypendium, przyznawany na zakup książek oraz pomocy naukowych (1500 zł, ok. 330 EURO).

MCK umożliwia korzystanie z własnej biblioteki, której czytelnia zaopatrzona jest w stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu oraz oferuje pomoc w dotarciu do archiwów i bibliotek, jak również oferty edukacyjnej i badawczej krakowskich placówek naukowych i kulturalnych. Stypendystom zapewniony zostaje samodzielny, w pełni wyposażony apartament w centrum miasta.

Ostateczną liczbę stypendystów ustala Komisja Rekrutacyjna biorąc pod uwagę merytoryczną wartość przedstawionych wniosków oraz wysokość budżetu przeznaczzonego na realizację programu Thesaurus Poloniae w danym roku.

Komisja Rekrutacyjna, w której skład wchodzi przedstawiciele Międzynarodowego Centrum Kultury, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie przeprowadza ocenę nadesłanych aplikacji podczas zebrania zwołałego w ciągu czterech dni od upływu terminu nadsyłania aplikacji.

Kandydaci, którzy wzięli udział w konkursie stypendialnym zostaną powiadomieni elektronicznie i listownie o wynikach rekrutacji w ciągu trzech dni od zakończenia obrad Komisji Rekrutacyjnej.

Osoby zainteresowane ubieganiem się o stypendium Thesaurus Poloniae proszone są o przesłanie w powyższym wymienionych terminach na adres MCK: CV, rekomendacji dwóch opiekunów naukowych w przypadku ubiegania się o uczestnictwo w Programie Junior oraz eseju prezentującego założenia programu badawczego, który planowany jest do przeprowadzenia podczas pobytu w Krakowie (do 500 wyrazów).

O ważności aplikacji decyduje data stempla pocztowego.

W sprawie uzyskania dodatkowych informacji można wysłać pytanie na adres mailowy: [thesaurus\[at\]mck.krakow.pl](mailto:thesaurus[at]mck.krakow.pl)

Organizator zastrzega sobie prawo do niepodawania przyczyn nie zakwalifikowania poszczególnych kandydatów do programu stypendialnego.

Aplikacje należy nadsyłać na adres:

Program stypendialny Thesaurus Poloniae
Międzynarodowe Centrum Kultury
Rynek Główny 25
31-008 Kraków
Poland

Źródło: mck.krakow.pl

Do 31 січня 2021 р. триває 23-й набір на програму «Thesaurus Poloniae». У 2021 р., з огляду на епідемію COVID-19, організатори оголошуватимуть дати наборів на стипендійну програму залежно від розвитку ситуації. Період перебування стипендістів у Кракові буде визначатися в індивідуальному порядку.

«Thesaurus Poloniae» – це тримісячна стипендійна програма Міністра культури й національної спадщини Польщі, яку з осені 2009 р. реалізує Міжнародний культурний центр у Кракові. Вона адресована іноземним науковцям, які проводять дослідження в галузі культури, історії та багатокультурної спадщини Польщі й Центральної Європи.

До участі в програмі запрошують дослідників, які займаються управлінням і охороною культурної спадщини, а також теоретичними дослідженнями в галузі історії, соціології, етнології, антропології тощо.

«Thesaurus Poloniae» реалізується у двох категоріях. Перша – це «Program Senior», яка адресована професорам і викладачам із науковим ступенем кандидата наук. Друга – «Program Junior» для аспірантів.

У попередніх 22 наборах у програмі взяли участь 119 науковців із 34 країн, таких як Вірменія, Австрія, Азербайджан, Білорусь, Бельгія, Болгарія, Китай, Хорватія, Чехія, Єгипет, Естонія, Франція, Грузія, Іспанія, Ірак, Іран, Японія, Канада, Литва, Латвія, Македонія, Молдова, Німеччина, Росія, Румунія, Сербія, Словаччина, Сирія, Україна, США, Угорщина, Великобританія, Італія та Мексика.

Відібрані учасники програми отримуватимуть щомісячну стипендію (3500 злотих, тобто приблизно 770 євро, для програми «Senior» та 2500 злотих, приблизно 550 євро, для програми «Junior») і разовий грант, який виплачується з першою стипендією, на придбання книг і навчальних посібників (1500 злотих, приблизно 330 євро).

Міжнародний культурний центр надає стипендістам доступ до власної бібліотеки, забезпеченої комп'ютерами, підключеними до Інтернету, а також сприяє користуванню архівами, бібліотеками, навчальними та дослідницькими надбаннями краківських наукових і культурних установ. Організатори гарантують стипендістам окреме, повністю облаштоване, помешкання в центрі міста.

Остаточну кількість стипендістів визначає кваліфікаційна комісія з урахуванням змісту представлених заявок і бюджету програми для реалізації «Thesaurus Poloniae» в поточному році.

Кваліфікаційна комісія, до якої входять представники Міжнародного культурного центру, Міністерства культури й національної спадщини, Ягеллонського і Краківського економічного університетів, проводить оцінку поданих заявок на засіданні, яке відбувається протягом чотирнадцяти днів із моменту закінчення терміну подачі заявок.

Про результати відбору кандидатів, які взяли участь у стипендійному конкурсі, повідомлять електронним листом та традиційною поштою протягом трьох днів після закінчення засідання кваліфікаційної комісії.

Особи, зацікавлені в подачі заявки на отримання стипендії «Thesaurus Poloniae», повинні до 31 січня 2021 р. надіслати на адресу Міжнародного культурного центру резюме, рекомендації від двох наукових керівників (при подачі заявки на участь у «Program Junior») та опис дослідницького проекту, який стипендіст реалізовуватиме в рамках стипендії в Кракові (до 500 слів).

До уваги братимуть дату поштової штемпеля.

За додатковою інформацією можна звертатися за адресою: [thesaurus\[at\]mck.krakow.pl](mailto:thesaurus[at]mck.krakow.pl)

Організатор залишає за собою право не пояснювати причин відмови окремим кандидатам стипендійної програми.

Заявки необхідно надсилати на адресу:

Program stypendialny Thesaurus Poloniae
Międzynarodowe Centrum Kultury
Rynek Główny 25
31-008 Kraków
Poland

Джерело: mck.krakow.pl

Na Nowy Rok

To już taka, cytując klasykę, świecka tradycja, że wraz z nadchodzącym Nowym Rokiem ludzkość, a przynajmniej jej spora część, podejmuje różnorodne wyzwania, postanowienia tudzież inne mniej lub bardziej rozsądne decyzje.

Najczęściej dotyczą one naszego osobistego, człowieczego dobrostanu. Zatem kierowani skądinąd słuszną ideą zarzekamy się, jak żaba błota, że już nigdy w życiu, za żadne skarby świata nie zjemy nawet okruszka po godzinie siedemnastej. Nie będzie takiej siły, która zmusiła by nas do przełknięcia czegośkolwiek w czasie innym niż na posiłki wyznaczonym.

Życie pokaże, że wytrwamy wierni tej zasadzie co najwyżej dwa dni, a później to już będzie hulaj dusza – wszelkie pyszności, jako owoc zakazany, będą jeszcze bardziej smakować późną nocą z lodówki cichaczem wyjadane.

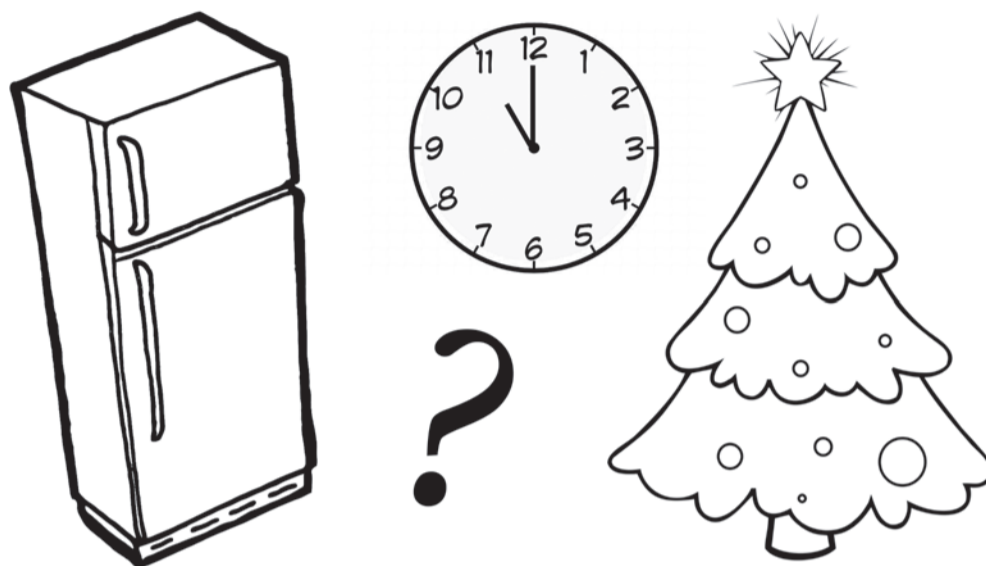
Jeszcze mniejszą szansę na realizację mają wszystkie te przyrzeczenia, przed samym sobą czynione, które dotyczą porzucenia zgubnych nałogów na manowce nas często prowadzących, a związanych z używkami wszelkiego autoramentu.

Od dziś, tak mówimy sobie i święcie w to wierzymy, pijemy tylko gorzką, zieloną herbatę, zdrowe mieszanki ziołowe, wodę źródlaną, ewentualnie kumys. Kawę czarną omijają będziemy szerokim łukiem, a papierosy wzbudzą w nas jedynie niesmak pomieszany z obrzydzeniem.

Przyznam się w tym miejscu do niejakiej przywaty, albowiem do głowy przychodzi mi myśl, która dotyczy mego sąsiada – nałogowego palacza. Trzymam za to kciuki, aby wreszcie udało mu się porzucić ów nałóg zgubny, a przy tej okazji uwolnić moje mieszkanie od nieznośnego smogu papierosowego wdzierającego się każdą szczeliną i otworkiem, gdy wymieniony sąsiad na balkonie stojąc oddaje swoje płuca we władanie nikotyny.

Utopijne postanowienia typu: będę miły dla wszystkich, nigdy już nie złamię żadnego przepisu ruchu drogowego oraz pokocham i w pełni zaakceptuję swoją teściową należy między bajki włożyć. Nad twórcami takich bredni można tylko z politowaniem pokiwać głową, albowiem okazują się być fantastami, jakich świat nie widział i życie z głową w chmurach pędzą.

Zatem, stojąc twardo na ziemi i tak całkiem realnie do sprawy podchodząc, z Nowym Rokiem życzę wszystkim, aby podejmowali wyzwania na miarę swoich i świata możliwości. Unikniemy w ten sposób niepotrzebnej frustracji oraz rozczarowania tudzież furii otoczenia, co do nieuchronnych konfliktów prowadzi do moze.

Zarzekać się jak żaba błota – czyli zapewnić, że się czegoś na pewno nie będzie robiło. Na ogół fałszywie, czego świadomy jest zarówno ten, co obiecuje, jak i jego rozmówca.

Hulaj dusza oznacza, że nie ograniczamy się żadnymi barierami i nakazami. Robimy, co chcemy.

Zakazany owoc, czyli coś zabronionego, niedostępnego.

Prowadzić kogoś lub siebie na manowce – zejść na złą drogę.

Omijać coś lub kogoś szerokim łukiem, czyli bardzo wytrwale unikać czegoś lub kogoś.

Przychodzi nam coś na myśl – ten zwrot oznacza, że sobie coś nagle uświadamiamy.

Trzymać kciuki to kibicować komuś, życzyć mu realizacji jego zamierzeń.

Włożyć coś między bajki oznacza uznać coś za niemożliwe do zrealizowania, nieprawdziwe, zmyślane.

Stąpienie twardo po ziemi, czyli bycie realistą, człowiekiem pragmatycznym, racjonalnie podchodzącym do życia.

Chodzić z głową w chmurach może tylko romantyk, człowiek oderwany od rzeczywistości.

Gabriela WOŹNIAK-KOWALIK,
nauczycielka skierowana do Łucka i Kowla
przez ORPEG

У новому році

Це вже, цитуючи класику, світська традиція – людство, чи принаймні значна його частина, з приходом нового року береться реалізовувати різноманітні виклики, плани або інші більш чи менш розсудливі рішення.

який вдирається через кожну щілину й дірочку, коли вищезгаданий сусід, стоячи на балконі, віддає свої легені під владу нікотину.

Утопічні обіцянки на кшталт «буду до всіх приязним», «ніколи не порушу жодного правила дорожнього руху» чи «полюблю цілком і повністю свою тещу» варто вкласти між казки. Над вигаданими подібних нісенітниць можна тільки зі співчуттям похитати головою, адже вони фантасти, яких світ не бачив, і своє життя-буття проводять із головою у хмарах.

Тому, стоячи твердо на землі й абсолютно реалістично підходячи до справи, у новому році бажано всім, щоби ви ставили собі цілі, відповідні до своїх і світу можливостей. Таким чином ми уникнемо зайвих фрустрацій, розчарування чи злості на оточення, що може призвести до неминучих конфліктів.

Зарікатися як жаба болота (**zarzekać się jak żaba błota**) – запевняти, що людина чогось нізащо не буде робити. Зазвичай обман усвідомлюють як той, хто обіцяє, так і його співрозмовник.

Гуляй душа (**hulaj dusza**) – людина не обмежує себе жодними бар'єрами і наказами, робить те, що їй заманеться.

Заборонений плід (**zakazany owoc**) – щось заборонене, недоступне.

Вести когось на манівці (**prowadzić kogoś lub siebie na manowce**) – зійти на погану дорогу.

Оминати щось широкою дугою (**omijać coś szerokim łukiem**) – дуже послідовно уникати чогось або когось.

Приходить (спадає) щось на думку (**przychodzi nam coś na myśl**) – цей зворот означає, що ми щось раптом зрозуміли.

Тримати кулаки (**trzymać kciuki**, буквально – тримати великі пальці) – вболівати за когось, бажати йому здійснення його задумів.

Вкласти щось між казки (**włożyć coś między bajki**) – визнати щось неможливим для реалізації, неправдивим, вигаданим.

Ступати твердо по землі (**stąpienie twardo po ziemi**) – бути реалістом, прагматичною людиною, яка раціонально ставиться до життя.

Ходити з головою у хмарах (**chodzić z głową w chmurach**) може лише романтик, людина, відірвана від дійсності.

Gabriela WOŹNIAK-KOWALIK,
учителька, skierована до Луцька і Ковеля
організацією ORPEG

Ruszyła XII Edycja konkursu «Być Polakiem»

Stowarzyszenie «Wspólnota Polska» oraz Fundacja «Świat na Tak» po raz dwunasty zapraszają do udziału w konkursie «Być Polakiem» dzieci, młodzież i nauczycieli żyjących poza granicami Polski w podróż w czasie i w przestrzeni.

Wspomnienia rodzinne, przyzwyczajenia Polaków i ich zachowania, pojmowanie polskości w wymiarze społecznym i narodowym, problemy gramatyki polskiej to obszary tematyczne tegorocznej edycji Konkursu.

Moduł A Konkursu «Być Polakiem» skierowany jest do dzieci i młodzieży polonijnej oraz dzieci Polaków mieszkających poza granicami Polski, w wieku 6–22 lat, pod warunkiem, że są uczniami lub studentami.

W celu wzięcia udziału w Konkursie należy wypełnić formularz zgłoszeniowy i przestać wraz z pracą, w sposób opisany w Regulaminie.

Formy prac konkursowych:

- prace plastyczne w dowolnej technice;
- prace pisemne w języku polskim np. opowiadanie, reportaż, wywiad, wiersz, pamiętnik, list, esej, opis wydarzeń na podstawie relacji przekazanych przez bliskich, przyjaciół, znajomych lub na podstawie materiałów archiwalnych m.in. prasy polonijnej, reportaży filmowych, itp.; prace mogą być wzbogacone ilustracjami i zdjęciami, które są własnością autora pracy;
- filmy nakręcone przez uczestników w polskiej wersji językowej.

Moduł B Konkursu «Być Polakiem» skierowany jest do nauczycieli polonijnych wszystkich

typów szkół nauczających przedmiotów ojcystych.

Przedmiotem Konkursu jest przygotowanie konspektu lekcji gramatycznej dla uczniów szkół polskich za granicą.

Temat konspektu w 2021 r.: «Gramatyka ukryta w wierszach o miłości» – metodyczna prezentacja problemów gramatycznych i leksykalnych występujących w wybranym wierszu lirycznym, np. w wierszu Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego «Rozmowa liryczna».

Uczestnik Konkursu przygotowuje jeden konspekt lekcji dotyczący wybranego problemu gramatycznego.

Konspekt powinien być kierowany do określonej grupy wiekowej:

Grupa I: 9 – 13 lat; Grupa II: 14 – 17 lat

Prace należy nadsyłać w nieprzekraczalnym terminie **do 18 kwietnia 2021 r.**

Wyniki Konkursu zostaną ogłoszone na Facebooku i na stronie internetowej konkursu www.bycpolakiem.pl do dnia 15 czerwca 2021 r.

Regulaminy modułu A oraz modułu B Konkursu «Być Polakiem», formularze oraz załączniki można znaleźć na stronie: www.bycpolakiem.pl

Źródło: www.bycpolakiem.pl

ПРАСА // РОБОТА

Вакансії в Луцьку

Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець	Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець	Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець
Водій автотранспортних засобів	30 000	Здійснювати міжнародні вантажні перевезення до країн Європи (Німеччини, Франції). Наявність закордонного біометричного паспорта, картки водія, полісу обов'язкового медичного страхування для виїзду до країн Європи	Інженер з охорони праці	12 000	Регулярна планова і позапланова перевірка відповідності рівня безпеки в кожному окремому цеху або підрозділі. Повний документальний супровід щодо охорони праці	Інспектор кредитний	10 000	Здійснювати пошук клієнтів для отримання кредиту, видача кредиту та ведення клієнта до закриття кредиту. Формування пакету документів. Участь у рекламних акціях компанії. м. Луцьк, вул. Лесі Українки, 37 «Сенс Кредит»
Завідувач лабораторії	18 436	Проводити загально-клінічні, гематологічні, імунологічні, цитологічні дослідження та надає висновки по них; напрямки освіти «Клінічна лабораторна діагностика»; веде медичну документацію	Машиніст автомобільного крана	12 000	Керує автомобільним краном вантажопідйомністю 18-25 тонн під час будівельних, монтажних, навантажувально-розвантажувальних та ремонтно-будівельних робіт; виконує цозмінне технічне обслуговування крана, бере участь у його плановому ремонті, перевіряє стан приладів безпеки й контролю; наявність посвідчення крану автомобільного 5 категорії	Колорист (художник)	10 000	Робота колориста в перукарні, робить всі види робіт, пов'язані з використанням хімпрепаратів (фарбування волосся, мілірування, завивка, вирівнювання) і весільні та вечірні зачіски і укладки і т.д.
Інженер з проектно-кошторисної роботи	17 000	Складання кошторисів, калькуляцій, робота з проектно-кошторисними документами, кошторисним ціноутворенням. Розробка розділу «Кошторисна документація». Знання програмного АВК-5 або аналогів	Поліцейський (інспектор) патрульної служби	12 000	Забезпечення публічного порядку і громадської безпеки; запобігання кримінальним, адміністративним правопорушенням; для того щоб відправити електронну заяву на участь у конкурсі до Патрульної поліції, заповніть анкету за посиланням: http://anketa.patrol.police.gov.ua/ ; інформаційний центр: 044 390-65-00	Комплектувальник меблів	10 000	Складання та встановлення корпусних меблів. Дотримання строків виконання замовлень. Встановлення різних видів фурнітури. Вміння робити і читати креслення
Інженер-проектувальник	17 000	Виїзд на об'єкт, обстеження, складання відомостей дефектів. Складання та погодження з замовником технічного завдання, основних технічних рішень. Підготовка усіх розділів проекту. Авторський нагляд за будівництвом запроєктованих об'єктів. Розробка ескізної, технічної та проектно-кошторисної документації. Технічний і авторський контроль підрядників. Узгодження проектів, що розробляються з іншими проектувальниками і виконавцями	Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів	12 000	Ремонт двигунів та підвісок комерційних та приватних автомобілів	Майстер	10 000	Організація проведення технологічного процесу з виготовлення і переробки поліетиленової плівки, ведення обліку сировини та готової продукції, робота з рецептурою виробництва поліетиленової плівки, контроль якості. Можливі надбавки
Інженер	16 000	Інженер протипожежних систем (КВПіА). Контроль, обслуговування та ведення об'єктів. Заміна устаткування, що вийшло з ладу, діагностика систем. Пусконаладжувальні та монтажні роботи. Вміння працювати з проектно-технічною документацією. Знання електротехніки та електроніки	Столяр	12 000	Виготовлення дерев'яних і деревостружкових деталей для меблів; вміння визначати за зовнішніми ознаками породи і якість деревини; контролювати відповідність виготовлення деталей вимогам стандартів; робота в цеху по виготовленню меблів та фурнітури	Майстер будівельних та монтажних робіт	10 000	Вміння користуватись новеліром, теодолітом, організація діяльності та контроль виконання робіт
Слюсар-інструментальник	15 800	Виготовляє, ремонтує інструмент, пристрої середньої складності прямолінійного та фігурного контуру, виконує слюсарне оброблення деталей за 3-4 класами точності, складає та ремонтує прості пристрої, різальний та вимірювальний інструмент, виготовлює та ремонтує великі особливо складні та точні інструменти та пристрої, перевіряє пристрої та штампи в умовах експлуатації	Технік-технолог з виробництва борошняних, кондитерських виробів та харчоконцентратів	12 000	Досвід роботи з відсадною машиною, струнна різка, розробка нових рецептур печива	Майстер дільниці	10 000	Майстер будівельної дільниці по будівництву підстанцій
Водій автотранспортних засобів	15 000	Робота на вантажному автомобілі в міжнародному сполученні. Наявність посвідчення кат. С, Е, чіп-карти, карти водія, закордонного паспорту	Майстер	11 830	Здійснює загальне керівництво підлеглими працівниками під час експлуатації та ремонту контрольно-вимірювальних приладів та автоматики; забезпечує роботу КВП та А відповідно до правил котлонагляду, правил безпеки в газовому господарстві, правил технічної безпеки та правил технічної експлуатації електроустановок споживачів	Механік	10 000	Організація обслуговування обладнання та техніки по виготовленню і переробці поліетиленової плівки, ведення організації по виконанню слюсарних робіт, зварювальних тощо. Робота з виробництва поліетиленової плівки, контроль
Інженер з технічного нагляду (будівництво)	15 000	Організація і планування робіт; приймання об'єктів, закінчених будівництвом; оформлення проектно-кошторисної та ін. технічної документації; проведення технічних розрахунків; контроль грошових коштів при виконанні будівельних робіт. Досвід роботи, знання спеціалізованих комп'ютерних програм. Офіс у ЖК «Ярочиця»	Слюсар з ремонту технологічних установок	11 800	Розбирає, ремонтує, складає і випробує прості вузли і механізми машин, апаратів, трубопроводів; ремонтує прості установки, агрегати і машини; здійснює слюсарну обробку деталей за 12-14 класом; промиє, чистить і змащує деталі; здійснює розмітку і свердлування отворів на фланцях; проводить правку, обпилювання і нарізування різьби на трубах	Налагоджувальник контрольно-вимірювальних приладів та автоматики	10 000	Забезпечення безперебійної роботи кабельних ліній зв'язку. Вимірювання параметрів ВОЛЗ. Обслуговування та монтаж кабелів в приміщеннях та на вулиці. Підключення нових абонентів Інтернет і Телебачення, налаштування обладнання. Усушення пошкоджень та аварійних ситуацій. Наявність категорії В та стажу водія понад 1 рік. + %
Начальник (завідувач) підрозділу	15 000	Завідувач медичної частини (лікар). Організує роботу персоналу медичної частини, здійснює планування роботи медичної частини, контролює проведення поточного та попереджувального санітарного нагляду за службовими приміщеннями медичної частини; огляд хворих, призначення лікування, проведення санітарно-освітньої роботи серед персоналу та хворих; подання звітів та інформації, яка стосується роботи медичної частини до філії; організація лікувально-профілактичної допомоги хворим установи	Інженер з автоматизованих систем керування виробництвом	11 000	Інженер автоматизації систем управління, керування процесами автоматизації систем	Програміст (база даних)	10 000	Працювати із задачами в програмному середовищі 1С по системі розпорядку КАНБАН; розробляти архітектуру згідно вимог замовника та особливостей конфігурації продукту 1С у клієнта, зміни до типових конфігурацій 1С, пишемо функціонал з нуля; інтегруємо продукти 1С з зовнішніми компонентами: Бітрікс, сайти з іншими програмами
Менеджер (управитель) із збуту	14 000	Робота з існуючою базою клієнтів. Робота з документальною базою, специфікації, кошториси). Підготовка документів до торгів. Супроводження продажів. Впевнений користувач ПК	Майстер дільниці	11 000	Майстер дільниці водопостачання та каналізації забезпечує якісну експлуатацію, обслуговування та безперебійну роботу пристроїв водопостачання та каналізації	Слюсар з ремонту та обслуговування систем вентиляції та кондиціонування	10 000	Ремонт та обслуговування систем вентиляції та кондиціонування: монтаж, розборка, регулювання температури
Начальник дільниці	14 000	Начальник форматно-розкрійної дільниці, знати дверну фурнітуру, дверей, замків, коробки, знати порізки ДВП, ДСП, кромкування, врізка дверної фурнітури та виріз отворів з ДСП, а також збірка нескладних корпусних меблів, безпосередньо займатися адміністративною роботою	Майстер дільниці	11 000	Обов'язки заступника начальника електроремонтної дільниці. Організація виробничого процесу та здійснення контролю	Технолог	10 000	Технолог швейного цеху; знання основ технології та конструювання швейних виробів; знання етапів швейного виробництва; складання технологічної документації на моделі; підготовка та супровід запуску меделей; створення виробничого потоку
Слюсар з контрольно-вимірювальних приладів та автоматики (електромеханіка)	12 665	Проводити монтаж, налагодження і ремонт обладнання контрольно-вимірювальних приладів та автоматики; усунення несправностей в схемах обладнання КВП та А; слідувати за справним станом інструменту, захисних і запобіжних засобів, знати терміни їх перевірки; слідувати за справністю приладів контролю та за дотриманням порядку в щитах (пультях) управління	Майстер дільниці	11 000	Обов'язки майстра ремонтно-будівельної дільниці. Організація виробничого процесу та здійснення контролю	Фахівець з інформаційних технологій	10 000	Прийом заявок від користувачів, діагностика та усунення проблем, що виникають на робочих місцях. Консультування користувачів з питань, пов'язаних з функціонуванням інформаційних систем департаменту. Діагностика помилок і збоїв в програмних комплексах, прийняття рішень щодо усунення та попередження їх безперебійної роботи. Підключення нових робочих місць, периферійного обладнання. Налаштування робочих місць користувачів. Моніторинг систем, обладнання. Досвід адміністрування операційних систем Windows та Linux
Директор комерційний	12 000	Підготовка документації на тендери в системі Smarttender.biz. Організація та заключення договорів, можливі відрядження	Бухгалтер	10 000	Ведення бухгалтерського обліку; здача звітності, нарахування заробітної плати; знання програм МЕДОК, 1-С бухгалтерія	Фрезерувальник	10 000	Виконання робіт з металообробки на фрезерувальному верстаті
Електрик цеху	12 000	Електрик на виробництві. Забезпечення підтримки справного стану, безаварійної і надійної роботи обслуговуваних пристроїв та електроустаткування. Здійснення монтажу нових електричних мереж. Проведення планово-попереджувального ремонту, електричної частини устаткування згідно графіка	Виконавець робіт	10 000	Прораховувати обсяг робіт для кошторисника, замовляти постачання необхідних матеріалів на об'єкт, вміти чітко організувати і контролювати робочий процес	Інженер-технолог	10 000	Аналіз та запровадження нових технологій виробництва меблів; створення стандартизованого виробничого процесу; робота в програмах САПР; автоматизоване проектування меблів; аналіз рекламцій та проведення технологічних змін; активна робота в команді конструкторів; створення розкрійних програм; робота – фабрика меблів «ВНД» м. Луцьк вул. Мамсурова, 8-в
Заступник директора	12 000	Обов'язки заступника директора з будівництва. Здійснює технічний нагляд за виконанням будівельно-монтажних робіт, оперативно вирішує питання щодо заміни матеріалів, виробів, конструкцій; здійснює технічне приймання закінчених будівельно-монтажних робіт і об'єктів, оформляє необхідну технічну документацію	Водій автотранспортних засобів	10 000	Міжнародні перевезення автомобілями Renault преміум з чіпом (з причепом штора). Відрядження – Польща, Чехія, Литва (оплата – добові)	Головний бухгалтер	10 000	Ведення бухгалтерського обліку, здача звітності, нарахування заробітної плати, знання 1С 8 версія, Медок
			Водій автотранспортних засобів	10 000	Перевезення товарів згідно замовлень по Україні. Утримання автомобіля в належному стані	Друкар офсетного п्लоского друкування	10 000	Виконувати роботу друкаря на офсетному обладнанні, з досвідом роботи
			Водій тролейбуса	10 000	Керування транспортним засобом (тролейбусом) по місту. Наявність прав водія категорії «В». Можливе навчання на робочому місці	Інженер-проектувальник	10 000	Проектувальник систем протипожежного захисту. Розробка проектних рішень і виконання проектних розрахунків по системам протипожежного призначення. Вільне володіння ArchiCAD. Вільне володіння офісним програмним забезпеченням Office та Excel. Ведення ділового листування з клієнтами. Робота з проектною документацією. Оперативність по виконанню поставлених завдань. Знання нормативної документації по ДБН

За детальною інформацією звертайтеся до Луцького міського центру зайнятості:

43021 м. Луцьк, вул. Ярошука, 2;
тел.: +38(03322) 72-72-58, 24-92-68, (067) 199-03-28.

